

LIETUVOS VALSTYBĖS TERITORIJOS IR ETNINIŲ ŽEMIŲ ĮVAIZDIS

Prof. Romualdas Grigas

Senajame žemyne – Europoje gyvuoja pakankamai daug tautų, kurių etninė teritorija po didžiojo tautų kraustymosi iki šių dienų liko mažai tepakitusi arba išsiplėtė. Mes, lietuviai, deja, nepriklausome tiems "laimingiesiems".

Nelieskime kadaise plačiai nusidriekusi, neaprepiamų baltiškųjų žemių likimo. Priminsiu tik vieną vienintelį faktą: kaip teigia ir įžymusis rusų istorikas Kliučevskis, Kijevo Rusia VI-VII amžiais formavosi būtent baltų apgyvendintoje srityje. Suprantama, kad ji perėmė nemažai tuometinės baltiškosios kultūros elementų. Betgi ir mažiau ginčytinos lietuviškos etnografinės žemės tirpte tirpo, skalaujamos ne tik svietmesnių kultūrų agresijos. Ko gero, labiausiai pakenkė ir savųjų valdovų bei valdančiojo sluoksnio netoliaregiškumas ir tarpusavio "nesusikalbėjimas". Beje, iš dalies tai regime ir po šiai dienai. Apmaudu, be galo apmaudu, kad karaliaus Mindaugo etnografinių žemių pagrindu suformuota Lietuva, jau tada patekusi į popiežių suburtą "Europos Sąjungą", netapo tęstina tradicija.

Manyčiau, visai natūralu, nuolat girdint samprotavimus apie "ėjimo į Europą" ir mūsų

tautinės savimonės išlaikymą, pakalbėti ir apie tokią, ne visai įprastą skambančią temą, kuri suformuluota šio straipsnio pavadinime. Ar mes iš tiesų pasirenę objektyviai ir nuoširdžiai įvertinti savo praeitį, visus aukščiau minėtų santykių aspektus, šių santykių įtampas realybę?

Jeigu taip, tai visai natūralu prisipažinti, kad daugelio lietuvių (ypač vyresniosios kartos) sąmonėje ir pasąmonėje tebegyvena skausmas ar nostalgija dėl amžiams prarastų lietuviškųjų ir jai giminingų baltiškųjų etninių žemių. Tose žemėse, rodos, dar taip neseniai – prieš kokius 100-150 metų – dar plačiai kalbėta ir dainuota lietuviškai. Dar tebevyravo lietuviškoji (baltiškoji) etnokultūra. Dar ir po šiai dienai tebėra užsilikusios, nesuprantamu būdu išsilaikiusios senųjų gyventojų salos, dabar atsidūrusios kitose valstybėse. Tebėra nenuginčijami, bet baigiantys išnykti materialinės bei dvasinės kultūros paminklai, liūdnei bylojantys to krašto etnogenetinę praeitį. Tokią nostalgiją vargu ar pastebėtume, jeigu lietuviškoji teritorija, deja, etnokultūriškai nesaugota net vis dar tebeliaupsinamais Didžiosios Kunigaikštystės laikais, nebūtų (skirtingai nuo kitų kaimyninių tautų!) taip sparčiai tirpusi XIX amžiuje ir net XX amžiaus antrojoje pusėje. Ar jaustume tą nostalgiją, jeigu savosios teritorijos "tirpimo" nebūtų betarpiškai pergyvenusi dar ir šiandien tebegyvenanti karta, jei tai nebūtų pavirtę jos skaudžia gyvąja atmintimi.

Konkretesniam vaizdui susidaryti pateiksiu tik keletą faktų. Istorikas ir etnografas

grafas K. Tiškevičius, 1857 metais surengęs mokslinę ekspediciją Neries upe, liudija, kad to meto etnografinė (lietuviakalbė) Lietuva prasidėdavo nuo dešiniojo Ašmenos (Neries intako) kranto, nes nuo tos "natūralios sienos jau ima aiškiai ryškėti visi šios tautos bruožai. Tiek kalba, kurią girdime čia vartojant, tiek žmonių, o ypač moterų rasė – viskas skiriasi nuo kaimynų krivičių genties. Čia moterys aukšto ūgio, daugumas šviesiaplaukės..." Toliau šis tyrinėtojas atkreipia dėmesį į tai, kad lietuviai dėvi brangesnę ir dailesnę aprangą. Jis nešykšti jiems ir kitų komplimentų, vadina juos orios laikysenos žmonėmis (žr.: Konstantinas Tiškevičius. Neris ir jos krantai. V., "Mintis", 1992, 156-158p.).

Taip buvo kalbama apie toliau, nei dabartinė Lietuva, į rytus nuo Vilniaus nusidriekusį Ašmenos kraštą, kuris XIX-XX amžių sandūroje jau pavirto slavakalbių žmonių ir amžiams Lietuvai prarastu kraštu.

Anot Algimanto Liekio, neseniai paskelbusio dviejų tomų veikalą "Lietuvos sienų raida", iki pat XX amžiaus pradžios lietuviai dominavo teritorijoje, kurią sudarė apie 110.000 kv.km. Nežiūrint pergyvento sovietinės inkvizicijos siaubo, daugelis lietuvių Lietuvoje tebeturi išsaugoję (kaip brangią relikviją) nepriklausomybės metais išspausdintą žemėlapi su tomis, dabar Baltarusijos teritorijoje esančiomis žemėmis, kurios pagal 1920 metų taikos sutartį su Rusija buvo pripažintos Lietuvai.

Žvelgiant iš čia aptariamo klausimo pozicijų, galėtų būti iš naujo apmąstoma ka-

Lietas metalinis kryžius, išlikęs senosiose Upynos kapinėse (19-ojo amžiaus pabaigos dirbiny)

raliaus Mindaugo Lietuva. Jo įkurta valstybė apjungė pagrindines lietuviškąsias etnografines žemes. Tuomet priimtas (tegu ir formaliai) krikštas tarsi laidavo to meto civilizacijos sąlygomis normalų lietuviškosios visuomenės išsivystimą į jau besiformuojančią krikščioniškąją Europos tautų bei valstybių bendriją.

Tačiau persvarą netrukus perėmė mažiau toliaregiškas tuometinis elitas. Pominduginė Lietuva nukrypo nuo to kelio ir pasuko lietuviškosios imperijos kūrimo kryptimi. Ji prisijungdavo, bet kultūriškai neįsisavindavo slavų teritorijų, pati palaipsniui tirpdama tuometinės Rytų krikščionybės pagrindu besivienijančios slavų kultūros erdvę, "pasiruošdama" tirpimui dar ir iš vakarinių slavų – lenkų pusės.

Istorinės aplinkybės, apie kurias čia kalbame, matyt galėtų būti priskirtinos prie tų pakankamai tipiškų reiškinių, kurie prieš žmogaus valią uždeda tam tikrą antspaudą vyresniosios kartos lietuvių, ypač gyvenančio emigracijoje, etnopsichologiniam portretui. Tos aplinkybės mūsų

politinius, o ypač psichologinius santykius su artimiausiais kaimynais tam tikru laipsniu kol kas daro angažuotais, iki galo neatvirais, "prigesintais", užslėptais.

Čia paminėtos istorinės aplinkybės tarsi savaime byloja dar ir apie strateginės išminties, valstybinio toliaregiškumo būtinybę, netgi tų bruožų stygių. Tapę atvira visuomene (su nusilpusia kultūra ir tautine savimone), mes tapome atviresni ir įvairioms grėsmėms, kurios lems jau ne valstybės sienas, bet pačią tautos esmę, jos autentiškumą.

Na, o ką žada ateitis?

Manyčiau, kad lietuvių jaunoji karta, net ir ta, kuri gyvena Lietuvoje, tampa kur kas laisvesnė nuo "praeities nostalgijos". Ir ne tik todėl, kad užsikrėtusi didesniu pragmatizmu, ji supranta "grėžiojimosi į praeitį" beprasmiškumą. Bet greičiau dėl to, kad romantizmo, idealizmo epocha baigia nunykti. Jaunajai kartai vis labiau priimtina tampa ne tiek tautos, kiek "pasaulio piliečio" pozicija. Čia yra apie ką susimąstyti.

Šiame numeryje:

"Talibanas" ir Iranas	2 p.
Tremtinės istorija: sunkus sugrįžimas	4 p.
Pagerbta kompozitorė Giedra Gudauskienė	6 p.
Vėl skamba partizanų dainos	9 p.
Balfo vėjus	11 p.

Žemaitija. (Upynos apylinkės, Šilalės rajonas) Gedo Malinausko nuotraukos

Girdėta iš Vilniaus

• **SĖKMINGA KELIONĖ.** Prezidentas Valdas Adamkus patenkintas penkių dienų darbo vizito į Niujorką rezultatais. "Man buvo ypač malonu ir netikėta, kad Lietuvai Niujorke buvo skiriama nemažai dėmesio", - sugrįžęs į Vilnių sakė V. Adamkus žurnalistams. Vizito Niujorke metu V. Adamkus pasakė kalbą Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 53-ojoje sesijoje, susitiko su Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi Kofi Annan, kai kurių valstybių vadovais, Amerikos verslininkais, žydų atstovais. Lietuvos Prezidentas patenkintas susitikimais su verslininkais ir finansinių institucijų atstovais.

• **GUBERNATORIAUS VIEŠNAGĖ.** Rugsėjo 25 d. į Vilnių atvyko Ilinojaus valstijos gubernatorius Jim Edgar, kuris čia viešės visą savaitgalį. Gubernatorius turėtų Prezidentūroje susitikti su V. Adamkumi. Tą pačią dieną numatomi jo susitikimai su užsienio reikalų ministru Algirdu Saudargu, žemės ūkio ministru Edvardu Makeliu.

• **PASEKMĖS.** Pasak premjero Gedimino Vagnoriaus, dėl krizės Rusijoje Lietuvos bendrojo vidaus produkto padidėjimas vietoj planuotųjų 7 proc. gali būti 4-5 proc., nedarbas gali padidėti 1-1,5 proc. Valstybės biudžetas gali negauti 300-500 mln. litų, o užsienio valiutos atsargos sumažės 100-150 mln. JAV dolerių. Jau gauta žinių iš daugiau kaip 100 įmonių. Dėl krizės Rusijoje nuostolių patyrė 41 didesnė įmonė, iš jų 38 nukentėjo gana skaudžiai. Tiesioginę Rusijos krizės įtaką patyrė apie 1,5 proc. visų didesnių Lietuvos bendrovių.

• **LIETUVA INVESTUOJA KARALIAUČIUJE.** Nepaisant Rusijos finansų krizės, Lietuvos įmonės neketina trauktis iš Kaliningrado srities. Biržų akcinė pieno bendrovė svarsto galimybę šiame krašte steigti įmonę. Pieno perdirbėjus vilioja tai, kad Kaliningrade pagamintą produkciją be muitų galima eksportuoti į Rusiją. Be to, Kaliningrade gaminti pieno produkciją yra maždaug 30 proc. pigiau, nei Lietuvoje. Biržiečių skaičiavimais, šis projektas kainuos 4-5 mln. JAV dolerių. Savo planą Kaliningrado srityje neatsisako ir AB "Klaipėdos maistas", kurių investicijos šiame Rusijos regione sieks apie 5 mln. JAV dolerių, bei Šiaulių "Naujoji rūta", investuosianti per 3 mln. JAV dolerių.

• **KLASTOTĖS.** Ūkio ministras Vincas Babilius paprašė Generalinės prokuratūros atlikti tyrimą, kas yra tikrieji autoriai viešai platinamų suklastotų susitarimų tarp JAV kompanijos "Williams" ir Ūkio ministerijos ir "kas tokiu būdu bando daryti poveikį Seimo sprendimams Lietuvai strategiškai svarbiais klausimais". Ūkio ministro laiške generaliniam prokurorui pažymima, kad tarp Seimo narių (minimas Seimo narys V. P. Andriukaitis) platinami, ir aptarinėjami lygtai rasti, niekieno nepasirašyti, rusų kalba suklastoti tariami susitarimai tarp Ūkio ministerijos ir JAV kompanijos "Williams" dėl numatomų investicijų į naftos įmonių kompleksą.

• **REIKALAUJA DESOVIETIZACIJOS.** Apie keturis tūkstančius iš viso krašto suvažiavusių žmonių antradienį mitinge prie Seimo rūmų reikalavo spartesnės desovietizacijos Lietuvoje. Politinių kalinių ir tremtinių organizacijų surengtame mitinge kalbėjusieji reikalavo pašalinti iš Prezidentūros, Seimo ir Vyriausybės buvusius sovietinės ir komunistinės nomenklatūros darbuotojus. Turi būti priimti tinkami įstatymai, kurie užkirstų kelią "buvusiems" į valdžios struktūras.

• **LIETUVA SENSTA.** Statistikos departamento duomenimis, 1970 metų pradžioje Lietuvoje gyveno 15 proc. 60 metų ir vyresnių gyventojų. Jų daugėja: šiemet 17,9 proc. visų gyventojų - pagyvenusieji. Pagal priimtą tarptautinę klasifikaciją, Lietuva yra peržengusi aukštos demografinės senatvės ribą. Tokie amžiaus struktūros pokyčiai teikia naujų ekonominių ir socialinių užduočių: didėja ekonominė našta darbingiems gyventojams, auga senų žmonių priežiūros ir socialinio aptarnavimo poreikis.

• **KAS TVARKYS BUVUSIŲ KOLCHOZŲ PASTATUS?** Vyriausybės kancleris Kęstutis Čilinskas pasiūlė atitinkamoms ministerijoms parengti projektą, kad būtų sutvarkyti apgriuvę ir, panaikinus kolektyvizaciją, kaimo žmonėms nebereikalingi buvusių ūkių tvartai bei jų teritorijos. Per 700 tvartų (vadinamų "fermomis") buvo pastatyta atokiau nuo gyvenviečių, užimant derlingus žemės plotus. Atkūrus teisę į privatų ūkį, šie statiniai liko nereikalingi ir yra niokojami.

• **VĖL SUTAPIMAS?** Rugsėjo 19 d., pakeliui į Niujorką, Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus trumpam sustojo Helsinkyje. Jis pietavo su Suomijos prezidentu Martti Ahtisaari. Rugsėjo 20 d. Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis su žmona Gražina ir Seimo narių delegacija išskrido oficialaus vizito į Helsinkį. Numatyti susitikimai su Prezidentu M. Ahtisaari, Ministru pirmininku Paavo Lipponen, parlamento pirmininke Riit Uosukainen, Europos reikalų ir užsienio prekybos ministru Ole Norrback. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Rugsėjo 13 d. Viduriniai Rytai liūdnai paminėjo penkerių metų sukaktį nuo vadinamųjų Oslo susitarimų prашymo. Televizijos programose pamatėme jau istoriniais tapusius vaizdus: JAV prezidentas Bill Clinton stovi tarp tuometinio Izraelio premjero Ichako Rabino ir palestiniečių vadovo Jasiro Arafato, kurie 1993 m. rugsėjo 13 d. Baltųjų Rūmų sodelyje spaudžia vienas kitam rankas. Tačiau po to palestiniečių autonomijos klausimas nė kiek nepažengė pirmyn. Izraelio valdžia paskelbė, jog per tuos penkerius metus nuo palestiniečių teroristų žuvo 279 izraeliečiai, kai tuo tarpu per ankstesnį penkmetį – nuo 1979 iki 1993 metų – žuvusių buvo 254. Izraelio žmogaus teisių organizacija "Betselem" pranešė, kad per laikotarpį nuo Oslo susitarimų pasirašymo nuo Izraelio kareivių ar policininkų rankų žuvo 315 palestiniečių.

Izraelio vyriausybė uždarė sienos perėjimo punktus ir neįleidžia darbininkų iš Vakarų kranto. Prie Hebrono sugriauta 12 palestiniečių namų, be pastogės liko apie 100 žmonių. Guminėmis kulomis sužeisti penki jauni palestiniečiai, dalyvavę demonstracijose.

Izraelio opozicinės darbo partijos vadovas Ehud Barak lankėsi Amerikoje ir skundėsi, kad dabartinis premjeras bijo rizikos, tardamasis dėl taikos su arabais. E. Barak ragino, kol dar nevēlu, siek tiek nusileisti ir ramiai, dalykiškai tęsti derybas.

Palestinos valdžia Izrae-

lio okupuotose teritorijose nuteisė mirties bausme du palestiniečius policininkus ir juos sušaudė už piktnaudžiavimą tarnybiniais ginklais.

Palestiniečių vadovas J. Arafatas dalyvavo Arabų Lygos ministrų suvažiavime, įvykusiame Egipte. Jis prašė arabų paramos, nes ateinančių metų gegužės mėnesį planuojama paskelbti Palestinos valstybės nepriklausomybę Vakarų Krante ir Gazos srityje. J. Arafat baiminasi, kad po to galima tikėtis Izraelio įsikišimo ar net Palestinos valstybės žemių okupavimo. Todėl palestiniečiai jau dabar kreipiasi į 22 musulmonų valstybes, prašydamį jų paramos.

Arabų pasitarimui pirminkavusi Sirija nurodė apie labai nenaudingą to regiono šalims Turkijos ir Izraelio kariuomenių bendradarbiavimą. Sirija reikalavo, kad Izraelis pasitrauktų iš visų 1967 metų kare užimtų teritorijų ir leistų jose įsiviešpatauti taikai.

Libija yra įsteigusi "žmogaus teisių premiją". Šiemet ta premija paskirta Kubos prezidentui Fidel Castro už jo "viso gyvenimo kovą." Pirmasis šios premijos laimėtojas buvo Pietų Afrikos prezidentas Nelsonas Mandela. Ta premija taip pat buvo paskirta ir amerikiečiui – "Islamo tautos" organizacijos vadovui Louis Farrakhan. Izraelio spauda rašo, kad Libijos diktatorius M. Kaddafi savo premijai ieško kandidatų, pasižyminčių ne tik kairiosiomis, bet ir antisemitinėmis pažiūromis.

Tačiau musulmonams labai trūksta vienybės. Naujasis susidūrimas iškilo dėl Afganistaną užėmusios "Talibano" partijos karinių jėgų elgesio. Pasaulyje pagarsėjo Irano fundamentalistų fana-

tizmas ir žiaurūs išpuoliai. Tačiau "Talibanas" ir iraniečius pralenkia. Užėmę paskutinį didesnę Afganistano miestą Mazar e Sharif, "Talibano" kariai tuoj ėmė persekioti ten įstrigusius Irano diplomatus, kurie "dingo be žinios". Jie be jokių teismų ar apkaltinimų pradėjo žudyti etninės hazarų mažumos žmones, nespėjusius pabėgti iš miesto. Irano musulmonai daugiausia priklauso šiitų sektai, o "Talibano" kariai yra užkietėję sunitų sektos nariai.

Iranas dėl diplomatų pagrobimų ir kitų žudynių kaltina ne tik afganus, bet ir pakistaniečius, kurių daugumą sudaro sunitai. Irano "revoliucijos sargybiniai" – fanatiški modernaus Irano gynėjai su savo vadu ajatola Ali Chameneji, išsiruosė į "šventąjį žygį". Sargybinių vadovybė paskelbė, kad "Talibano" judėjimą sugalvojo ir įsteigė didysis šetonas – JAV ir jos "marionetės": Saudo Arabija, Pakistanas ir kt. Jų tikslas per "Talibaną" pakenkti musulmonų įvaizdžiui visame pasaulyje. Irano vadovai vadina "Talibaną" žudikais – be proto, be stuburo, be mokslo išaugintais fanatikais, kurie siekia sugrąžinti Afganistaną į tamsius praeities požemius. "Talibano" vadas Mawlavi Shehabuddin, lankydamasis Saudo Arabijoje, pareiškė, kad religinė kariuomenė nesiekia karo su Iranu, tačiau bus priversta gintis, jei iraniečiai pradės puolimą. Naujo karo grėsmė jau pasiekė Jungtines Tautas. Šis klausimas jau svarstomas Generalinės Asamblėjos posėdžiuose. Daug kaimyninių valstybių, tarp jų ir buvusios Sovietų Sąjungos respublikos bando paveikti karinguosius – Afganistaną ir Iraną nepradėti niekam nenaudingo karo.

Keliais sakiniiais

• Rugsėjo 18 d. JAV krikščionių koalicijos judėjimo suvažiavime prezidentą Bill Clinton piktai pasmerkė pagarsėjęs tos organizacijos vadovas, televizijos pamokslininkas Pat Robertson. Jis sakė, kad prezidentą reikia oficialiai apkaltinti ir pašalinti iš pareigų. Leidimas jam pačiam pasitraukti būtų per menka bausmė, kalbėjo pastorius P. Robertson, pats jau kartą bandęs kandidatuoti į prezidento vietą.

• Tik du Atstovų Rūmų

nariai demokratai pareikalavo, kad prezidentas pasitrauktų iš pareigų. Įvairios amerikiečių apklausos parodė, jog apie 62% žmonių mano, kad prezidentas turėtų toliau eiti savo pareigas, nors jis ir negražiai pasielgė, nusižengė dorovės normoms. Iš 1,500 kasdien išleidžiamų JAV laikraščių tik 115 pasakė už prezidento pašalinimą ar jo savanorišką pasitraukimą.

• JAV politikai maloniai priėmė Amerikoje besilan-

kantį Čekijos prezidentą Václavą Havelą. Rugsėjo 16 d. spaudos atstovų paklaustas apie Rusiją ištikusią ekonomikos krizę, prezidentas V. Havelas pasakė: "Geriau serganti Rusija, negu sveika Sovietų Sąjunga."

• Naujojo Rusijos premjero Jevgenijaus Primakovo kritikai teigia, kad finansinę Rusijos krizę iš dalies sąlygojo pasaulinių naftos kainų kritimas. Tačiau anot jų,

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmą klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina 70 centų. Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapypardžiu nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktorius skiltis

TEISĖS GRIMASOS

Lietuvos Prezidentui V. Adamkui ruošiantis vykti į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesiją, staiga pasirodė JAV Valstybės departamento pranešimas, kuriame Lietuva labai smarkiai kaltinama dėl A. Lileikio bylos vilkinimo. Beveik tuo pat metu paskelbta, kad žydų žudymu apkaltintas dar vienas lietuvis - V. Valkavickas. Žinių tarnybų pranešimuose sumirgėjo išpūdingas teiginys: esą tas asmuo dalyvavo, nužudant 3700 žydų. Ką šiuo atveju reiškia sąvoka "dalyvavo"? Pats žudė, pasirašinėjo įsakymus žudyti, komandavo? Ne. Atsakoma, kad jis buvęs karinės bazės sargu. Kokio jo asmeninė kaltė? Kas, išskyrus teisimą, tą kaltę gali įrodyti? Kol kas aiškina ma tik tiek, kad minėtas asmuo nepaminėjo Imigracijos tarnybai, kad jis tuo sargu buvo. Tačiau biografijos duomenų nepaminėjimas ir primetamas budelio vaidmuo - absoliučiai skirtingi dalykai!

Ne taip seniai jau rašėme apie ypatingai įžulų melą, paskleistą keliuose Amerikos leidiniuose. Ten A. Lileikis buvo kaltinamas dėl dešimčių ir net šimtų tūkstančių žydų žuvimo. Jis buvo vadinamas vienu iš baisiausių budelių. Pasityčiodami iš lietuvių tautos kančių, patirtų per sovietų ir nacių okupacijas, šie leidiniai leido sau nusišnekėti net iki to, esą trėmimai į Sibirą išgelbėjo ištremtųjų žydų gyvybę.

Tačiau faktiškai A. Lileikio byloje minima apie 70 asmenų, kurie buvę perduoti hitlerininkams. Kas ir kieno įsakymu juos perdavė, tyliama. O kaip dėl tų šimtų tūkstančių? Kokiais faktais buvo paremtas kaltinimas, išplatintas per visą pasaulį? Kad tuo metu pati Lietuva buvo hitlerininkų okupuota, kad lietuviai buvo kankinami gestape ir kaip įkaitai vežami į naikinimo stovyklas, net neužsimenama. Paskaitykime stropiai surinktus duomenis apie vokiškąją okupaciją, išdėsty-

tus ką tik išleistoje A. Bubnio knygoje "Vokiečių okupuota Lietuva (1941-1944)".

Tam tikrų tarnybų pastangas apjuodinti lietuvių tautą ir primesti atsakomybę Lietuvai už žydų tragediją, matome nuo pat jos nepriklausomybės atkūrimo. Nors kruvinasis okupantų kumštis - KGB ypač uoliai stengėsi pavaizduoti lietuvių nacių talkininkais, nauji kaltinimai mūsų tautai ir valstybei ištraukti būtent po 1990-ųjų. Kiekvienai panašios vertės "naujienai" paskelbti pareikšamas ir atitinkamas laikas: prieš kokį nors svarbų valstybės vadovų susitikimą, reikšmingų dokumentų pasirašymą, pasitarimą, kuriame svarstomas Lietuvos siekis įsijungti į Vakarų ūkinės arba gynybinės sąjungas.

Tačiau šį kartą palikime nuošalyje tiek Lietuvą juodinančias tarnybas, tiek jų užsakovus. Kaip sakoma, kupuroto ir karstas neištiesina. Pasigilinkime, ar pačios Lietuvos teisėsaugininkai ir įstatymų leidėjai tikrai viską padarė, kad nusikaltimai, jei jie tikrai įvykdyti, būtų aiškiai įvardinti, o kaltieji nubausti. Ar tikrai pati Lietuva pasirūpino atsakyti į visame pasaulyje išplatintus kaltinimus? Kas turėjo pasirūpinti, kad į tokių svarbių bylų nagrinėjimo posėdžius atvyktų visi iškviesti liudininkai? Kodėl pačios Lietuvos spauda abejingai aiškina, esą kažkokie liudininkai nesiteikė pasirodyti teisme? Kas šiuo ypatingu atveju neatliko savo pareigos? Kaip elgiamasi kitose šalyse, jei teisiamasis nebegali dalyvauti posėdžiuose dėl ligos? Tik jau jokių būdų negalima priiminti "specialių įstatymų", nusileidžiant kažkieno neteisiniam spaudimui arba tiesiog politiniam šantažui? Kaip reikia elgtis, įrodžius, kad Lietuva buvo apšmeižta? Juk tokių atvejų pastaruoju metu pasitaikė ne vienas. Kodėl tyli tie valstybės pareigūnai, kurių pareiga - imtis tarptautinių teisinių veiksmų?

Juozas Žygas

Priešams artėjant, pilialkalniuose būdavo uždegami laužai. Tokiu būdu žmonės perspėdavo vieni kitus apie artėjantį pavojų. Tada jauni vyrai sėsdavo ant žirgų ir įdavo į iš anksto sutartas vietas. Į jas susirinkdavo ginkluotų vyrų būriai, kurie galėdavo surengti pasalas arba veikti prieš užnugaryje: naikinti jo maisto atsargas bei atsilikusius dalinius. Tuo metu seniai, moterys ir vaikai išsivarydavo gyvulius tik jiems žinomais pelkių takais į girias. Miškas lietuviams teikė prieglobstį ir maistą.

Lietuvos senojoje užsienio prekyboje pagrindines prekes tiekė miškas. Medžių drevėse (o vėliau ir žmonių išskaptuotuose rąstuose) bitės medų ir vašką krovė. O medus ir vaškas buvo Lietuvos pagrindinės prekės, už kurias geležį ir druską pirkdavo. Lietuviai taip pat pardavdavo bebrų, ūdrų, lapių, sabalų, voverių ir šermuonėlių kailius.

Bet pradėjus dervą ir pelenus eksportuoti, Lietuvos girios pradėjo pastebimai retėti. Praėjusiam šimtmečiui, panaikinus baudžiavą, dvarininkai pradėjo jausti pinigų stygių. Kad savo kišenes papildytų, pradėjo miško pirkliams leisti miškus kirsti. Ir iš

premjerą to nesupranta ir visomis jėgomis bando panaikinti Irakui taikomas ekonomines sankcijas. Jas atšaukus, Irakas pradėtų naftos eksportą ir jos kainos pasaulyje dar labiau nukristų.

• Atstovų Rūmai atmetė prezidento B. Clinton reikalavimą suteikti daugiau lėšų Tarptautiniam Valiutos fondui. Prezidentas prašė 18 milijardų dolerių, o Atstovų Rūmų Lėšų komitetas paskyrė tik 3.5 milijardo.

• Rugsėjo 16 d. Londone posėdžiavę 25 Vakarų bankų atstovai apsvaistė Rusijos skolų klausimą. Rusija bando išsiderėti naujus skolų grąžinimo terminus. Sakoma, kad ji skolinga bankams 40 milijardų dolerių.

• Rusijos vicepremjeras Aleksandr Šochin, atsakingas už finansinius reikalus, prašė spaudos ir radijo atstovų naudoti žodžių "spausdinti pinigus", nes tai sukelia pani-

MIŠKAI LIETUVIUS SAUGOJO IR MAITINO

didžiųjų Lietuvos miškų teliko tiek, kaip Baranauskas rašė: "Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę. Kas jūsų grožei senobinei tiki?"

Pirmojo Pasaulinio karo metu Lietuvos miškus smarkiai nuniokojo vokiečiai. Lietuvai atsistačius, didžiosios girios - Augustavo, Rūdninkų ir Švenčionių miškų masyvai - liko lenkų okupuotame krašte. Pagal miškų plotą ir tarptautinius standartus, Lietuva buvo mažai miškų turintis kraštas. Kraštai, turintieji mažiau kaip 22% miškais apaugusio ploto, laikomi medieną importuojančiais kraštais. Tačiau prieš karą, Lietuva savo biudžeto nepriekliu padengdavo miško medžiagų eksportu. Tuo metu Lietuvoje, įskaitant Klaipėdos kraštą, miškai užėmė 19% bendro ploto. Čia įeina ir miškų ribose buvę pelkynai, durpynai, keliai, pievos ir kiti medžiais neapaugę plotai. Bendras miškingumas, įskaitant Vilniaus kraštą - 17.6% (L.E., XV t. 193 p.).

Nors teoriškai Lietuva turėjo būti miško medžiagų išvežančia valstybe, bet ji, kaip jau minėta, jas eksportavo. Pavyzdžiui, 1938 metų Lietuvos medienos eksportas: fanera už 3,053,000 Lt. popiermalkės - 2,187,000; lentos - 8,258,000. Iš viso - už 13,498,000 Lt.

Klaipėdoje buvęs nedidelis celiuliozės fabrikas eksportavo celiuliozės už net 12,737,000 Lt. Be to, celiuliozės gamybos procese gauna-

ma daug medžio spirito, kurio eksportuota už apytiksliai milijoną litų. Kaip matome, vien to vieno fabriko gamyba sudarė apie 6.5% bendro Lietuvos eksporto.

Dabar vėl pradėta kalbėti apie celiuliozės fabriko statybą. Sujudo tie, kurie Lietuvos miškus beveik be jokios kontrolės teriojo. Ir spaudoje jau pasirodė: "Kam prireikė šimtų milijonų litų vertės projekto?"

Manychiau, kad to reikia tautos ūkiui! Jau pradeda balsą kelti "popiermalkių" eksportuotojai. Lietuvos spaudoje buvo minima, kad "popiermalkių" daugiau eksportuojama, negu jų pagaminama. Reikalas - labai aiškus! Po tomis "popiermalkėmis" slypi gal trigubai brangesnis kietmedis.

O jeigu fabriko statyba vyktų (žinodamas lietuvių nerangumą, mažai tuo tikiu), tai ten vagys sau pelną numato! Apie tokius fabrikus galvoja Latvija ir Estija. "Estams fabriko statyba kainuotų 300 mln. dolerių. Jis gamintų 200 tūkst. tonų celiuliozės. Lietuva norėtų statyti 600 mln. JAV dolerių vertės fabriką, kuriame būtų pagaminama 180 tūkst. tonų celiuliozės", rašė "Vartai" dar pernai, kovo 10 d. Kodėl Lietuvai 10% mažesnio fabriko statyba turėtų kainuoti dvigubai brangiau? Turbūt už valstybines paskolas tą statybą vykdytų buvę bankininkai, kurie jau didelę patirtį turi!

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 p.)

ką ir nepasitikėjimą rubliu. Jis siūlė kalbėti apie "efektingą pinigų tiekimo kontrolę".

• Rinkimai buvusioje Jugoslavijoje nedavė Vakaruose lauktų rezultatų, nes Bosnijoje, Serbijoje ir Kroatijos valdomose apskrityse laimėjo radikalai - tautinio priešiško šalininkai. Prisidėjo ir Kosove bei Albanijoje prasi-dėję neramumai. Balsavimų stebėtojai ilgai dėsė, neskelbdami balsų, tačiau vis tiek netrukus paaiškėjo, kad taikos ir sugyvenimo siekiantys kandidatai rinkimų nelaimėjo.

• Artėjant Izraelio žydų Rosh Hashanah ir Jom Kipur šventėms, Vakarų krante aktyviau ėmė reikštis palestiniečių Hamas grupuotės šalininkai. Izraeliečiai kareiviai, gindamiesi nuo akmenis svaidančių jaunuolių, 32 palestiniečius sužeidė.

• Buvęs garsus krepšininkas - 55 metų amžiaus demokratas senatorius iš New Jersey Bill Bradley, pareiškė spaudai, kad rėmėjai ragina jį iškelti savo kandidatūrą į JAV prezidento vietą 2000 metų rinkimuose. Jis net svarstęs kandidatuoti kaip nepartinis kandidatas, jei negautų demokratų partijos pritarimo.

• Šiaurės Korėja paskelbė, kad 1994 m. miręs prezidentas Kim Ir Sung paskelbtas "amžinuoju prezidentu", o jo sūnus Kim Jong Ir išrinktas valstybės gynybos komisijos pirmininku. Ta proga buvusi pasiūsta į erdvę raketa, kuria iškeltas žemės palydovas, siunčiantis "nemirtingas giesmes ir himnus". JAV erdvės sekimo stotys negirdėjo jokių giesmių ir nepastebėjo jokių palydovų. Apie tai paskelbė Pentagono erdvės bazių centras iš Colorado.

LIETUVOS VAIKAI

Elena-Aldona

Endziulaitytė-Pivoriūnienė

(Tęsinys. Pradžia - 23 nr.)

Jau kitą dieną pradėjome tvarkytis. Padėjome mamai nukasti bulves, Leonas tvarkė sodą. Jis nusipirko vaismedžių ir skubėjo juos pasodinti. Taip norėjosi vaisių, kurių per tiek metų nebuvome net matę. Po to pradėjome ieškoti darbo. Reikėjo skubiai įsidarbinti, nes pinigai jau baigėsi. Nuėjau į ligoninę. Vyr. gydytojas pasakė, kad negali įdarbinti nei Leono, nei manęs, nes lyg tai nėra laisvų vietų.

Sveikatos skyriaus viršininkas, matyt, taip pat bijojo tremtinių, tad nieko nepažadėjo. Nuvažiavau į Vilnių. Sveikatos ministerijoje į mane pasižiūrėjo su kažkokia panieka. Pagaliau su draugų pagalba "pavyko" dar kartą susitikti su kadrų skyriaus viršininke. Ji pasiūlė vykti į Naująją Akmenę, kur galėčiau dirbti med. seserimi. Teko atsisakyti, nes Akmenėje neturėjome kur gyventi. Tada kreipiausi į Utenos psichiatrinės ligoninės vyr. gydytoją Kryžanovskį. Jis mane maloniai priėmė, nuoširdžiai pakalbėjo ir pasiūlė laikinai pusę medicinos sesers etato, žadėdamas ateityje duoti visą etatą. Apsidžiaugiau, pradėjau dirbti ligoninėje. Pradžioje buvo sunku, nes dirbau neramiųjų ligonių skyriuje. Net naktimis sapnuodavau tuos ligonius, o ausyse visą laiką girdėdavau jų riksmą. Maniau, kad neišversiu. Tačiau kitos išeities nebuvo ir po truputį pripratau. Netrukus jau dirbau visu etatu.

Ir štai vieną dieną gydytojas Kryžanovskis buvo apkalintas, kad priėmęs į darbą buvusio ministro, t.y. liaudies priešo dukrą. Mano tėvas – lietuvis, buvęs savanoris, Seimo narys, krikščionis demokratas, dirbęs ministru prezidento A. Stulginskio kabinete. Jis daug prisidėjo, pravedant žemės reformą – kartu su kunigu Krupavičium. Išvežtas iš Lietuvos 1941 m. birželio 14-ąją. Be jokio teismo nuosprendžio sušaudytas Sverdlovsko kalėjime 1942 m. gruodžio 10 d.

Ligoninės salėje susirinko miesto valdžia. Atėjo net miesto partinis sekretorius. Vargšą gydytoją Kryžanovskį puolė visi. Ypač čia negražiai pasitarnavo ligoninės vyr. medicinos sesuo Pamakštienė su savo vyru (irgi ten dirbusiu). Tiesa, leido ir man pasisakyti. Buvau pasimetusi, išsigandusi. Tik pareiškiau, kad mano tėvas yra visai nekaltas. Keturiolika paskutiniųjų metų dirbo advokatu – juriskonsultu Žemės ūkio ministerijoje. Ištremtas iš Lietuvos, o kur jis esąs dabar, aš nežinanti. (Tada apie tėvo li-

kimą dar nieko nežinojome.) Kas ką kalbėjo, neatsimenu, nes buvau labai susijaudinusi. Neatsimenu netgi, kaip baigėsi susirinkimas. Tik vyr. gydytojo Kryžanovskio dėka likau dirbti ligoninėje. Kryžanovskis – lenkas, anksčiau gyvenęs Vilniuje, kur jo tėvas dirbo advokatu.

Susipažinau su kolektyvu. Dirbo ligoninėje ir daug draugiškų žmonių. Suorganizuojome netgi dramos būrelį. Pastatėme Čiurlionienės "Pignėlius". Rūbų neturėjome, juos siuvomės iš marlės ir dažėme. Vienai iš artistų atnešiau naktinius marškinius, kuriuos buvau gavusi iš užjūrio. Jie jai atstojo suknele. Vaidinimas pavyko. Vaidinojome kelis kartus Utenoje ir net Utenos rajone. Į kaimus važiudavome atviru ligoninės sunkvežimiu. Buvo smagu, kad galime nors šiek tiek pralinksminti mūsų suvargusios Tėvynės žmones. Po pusės metų pradėjau dirbti psichiatrinės ligoninės vyr. seserimi. Vaikai lankė darželį.

1957 metais leidimą grįžti į Lietuvą gavo ir mama. Gydytojas Kryžanovskis ta proga su kokiais tai reikalais išsiuntė į Vilnių sunkvežimį, tad ir mane nuvežė.

Vidurdienyje į Vilniaus stotį atpūškėjo iš Maskvos traukinys. Ir štai po ilgų dešimties nesimatymo metų sutikau savo taip mylimą mamą. Ji išlipo iš traukinio – nedidutė, apsigaubusi spalvota skarele, apsirengusi menku paltuku, rankose laikė nedidelį savo daiktų ryšulėlį. Apšikabinome, bučiavomės ir verkėme iš džiaugsmo, kad ir vėl esame drauge. Tuo pačiu sunkvežimiu grįžome namo į Uteną ir kalbėjomės, kalbėjomės... Tai buvo 1957 metai (mėnesio neatsimenu, atrodo jog buvo rudens pradžia).

Leono mamai Bronė savo butelyje paskyrė atskirą kambarėlį. Kambariuose buvo kokių krosnys, kurios puikiai šildė butą. Prie namo buvo nemažas sodas. Vandėnį atsinešdavome iš šulinio. Aldytė su Vytuku greit prie močiutės priprato ir ją pamilo. O ir ji, ir Bronė tuos vaikus labai mylėjo. Vėliau, kai išvykau studijuoti, mama vaikus augino. Tikrindavo jų paruoštas pamokas, mokė sveikųjų kalbų. Šie gi atsivesdavo savo draugus ir drauges, kad močiutė ir juos pamokytų. Tad savo mylimai mamai esu labai dėkinga už jos gerumą ir pasišventimą. Ačiū jai, kad padėjo mums išauginti tikrai gerus vaikus. Po kurio laiko į Lietuvą grįžo ir sesuo Danutė, kuri įsikūrė gyventi

Kaune.

1958 metais nutariau žūt būti baigti institutą. Pasitariau su Leonu. Pradžioje pasiūliau jam baigti mokslus aukštojoje mokykloje. Tačiau jis atsisakė ir sutiko, kad važiuočiau mokytis aš.

Gydytojas Kryžanovskis žadėjo padėti, kad mane, tremtinę, priimtų mokytis. Jis paprašė miesto partijos komiteto sekretorę, kad ši, remdamasi psichiatrinės ligoninės vyr. gydytojo pateikta charakteristika, duotų nukreipimą į institutą. Tad vyr. gydytojo dėka išvykau, turėdama gerą charakteristiką ir net rekomendaciją. Turėjau Vytauto Didžiojo Universiteto dviejų kursų studijų baigimo knygelę (ji keliavo su manimi visais Sibiro keliais). Dar 1958 metų žiemą buvau užėjusi pas Vilniaus universiteto rektorių (neatsimenu, kas juo tada buvo). Jis labai maloniai pakalbėjo ir pataręs atnešti visus dokumentus, pažadėjo priimti į medicinos fakultetą.

Dokumentus pateikiau, bet rugpjūčio mėnesį universiteto komisija atsisakė priimti mane studijuoti. Vėl nuėjau pas rektorių. Dirbo jau kitas, neseniai paskirtas, kuris pareiškė, kad tokių, kaip aš, priimti mokytis negali. Išėjusi už durų, braukiau ašaras, bet vilties nenustojau. Greit nuvežiau visus dokumentus į Kauno medicinos institutą, bet ir čia mane priimti mokytis kategoriškai atsisakė.

Grįžau vėl į Vilnių. Mano buvęs kurso draugas Vytautas Kleiza tuo metu dirbo spec. ligoninės vyr. gydytoju. Paprašiau jo pagalbos. Jis su manimi buvo labai nuoširdus, nusivedė į savo kabinetą ir iš ten paskambino tuometiniam sveikatos apsaugos ministrui Dirsei, paprašė užtarimo. Nurodė, kad eičiau pas ministrą, o po to liepė būtinai aplankyti jo žmoną Česytę (ką aš ir padariau).

Ministras Dirsa pažadėjo padėti ir pasakė, kad vykčiau namo. Jei būsiu priimta, man praneš. Ir tikrai, po dviejų dienų į ligoninę paskambino rektoriaus sekretorė ir pranešė, kad galiu atvykti mokytis. Tad skubiai išsiruošiau į Kauną. Leonas ir Bronė mane palydėjo. Važiavome motociklu. Vežiausi kelias suknutes, dvi molines puodines uogienės, savo išaugintų pomidorų ir agurkų bei gabalėlį lašinių. Turėjau su savim ir kelis rublius.

Štai aš jau ir studentė! Sesuo Danutė samdėsi kambarį Garliavoje. Pora naktų nakvojau pas ją, pasiklojusi ant grindų.

PASAULIS IR LIETUVA

* **SMUKIMAS.** Oficialūs Rusijos Federacijos valstybinės statistikos komiteto pranešimai rodo, kad 1998 m. sausio - rugpjūčio laikotarpiu bendrasis vidaus produktas sumažėjo 2.1%, pramoninė gamyba – 2.6%; naftos gavyba sumažėjo 0.8%, anglies – 5%, elektros energijos gamyba – 1.1%. Gamtinių dujų gavyba padidėjo 4.5%. (ITAR-TASS) Rusija nuo liepos mėnesio tapo didžiausia Tarptautinio Valiutos Fondo skolininke per visą šio fondo istoriją. Anatolij Čubais sako: "Jeigu Rusija negaus eilinės kredito dalies iš Tarptautinio valiutos fondo, o vyriausybė vykdys pažadus rugsėjį likviduoti išsiskolinimus, pradėdama emisiją, prasidės katastrofa, prieš kurią rugpjūtis atrodys tik vaikų žaidimai. (INTERFAX)

* **RUSIJOS KRIZĖS PRIEŽASTYS.** Krizės priežastį nurodė TV tarnybos vadovas E. Sagalajev: demokratijos krizė nutildė liaudies balsą; iš pat pradžių buvo pasirinkta neteisinga reformų samprata, tačiau galvojančios žmonės negalėjo įtakoti sprendimų, daromų valdžios viršūnėse. Buvęs vicepremieras Boris Nemcov ragina demokratines jėgas susitelkti ir į parlamento rinkimus eiti vieningu frontu. Tokiu būdu į savo pusę galima būtų patraukti labiausiai nukentėjusią vidurinę klasę, kuri turėtų būti politiškai ypač aktyvi. Jevgenijaus Primakovo vyriausybės pozicija aiškiai nustatyta - niekuo nepašalinti pinigų spausdinimas. Jevgenij Primakov laikraščiu "Bild am Sonntag" pasakė, kad Rusijos padėtis yra rimtesnė už įsivaizduojamą: socialinė įtampa pasiekė "pavojingą ribą"; išvežamas į užsienį kapitalas vertinamas milijardais dolerių; jaučiamas tarptautinės bendrijos pasitikėjimo Rusija praradimas. Vokietijos kancleris Helmut Kohl oficialiai pareiškė: dabartinėmis sąlygomis papildomos finansinės paramos skyrimas Rusijai yra nepateisinamas. (INTERFAX)

* **DĖMESYS KARALIAUČIUI.** Kasdien Karaliaučiuje dirba virš dešimties TV, radijo kompanijų, spaudos atstovai. Lietuva perdavė Karaliaučiu skirtingas humanitarines pagalbos pirmąją medikamentų partiją. Humanitarinę pagalbą Karaliaučiu pasiūlė 16 Europos ir JAV miestų. Karaliaučiuje pradėjo veikti Hamburgo prekybinės atstovybės vizų skyrius, kuris išdavinės biznio vizas. Atstovybės vadovas aiškina: "mūsų pagrindinis uždavinys - padėti toliau gerėti Kaliningrado srities ir Vokietijos santykiams". (BNS)

* **NAUJAS PAREIGŪNAS – SENA DAINA.** Naujasis Rusijos užsienio reikalų ministras Igoris Ivanovas, kalbėdamas JTO Generalinės Asamblėjos sesijoje, pareiškė, kad Rusija negali ir neliks stebėtoja, kaip šimtai tūkstančių rusakalbių piliečių patiria rimtus suvaržymus Estijoje ir Latvijoje. Jis pažymėjo, kad tarptautinė bendrija, ypač ESBO, turėtų griežtai kontroliuoti padėtį šiose šalyse. (ITAR - TASS)

* **IMPERIJA BYRA, PASIPŪTIMAS LIEKA.** Rusijos laikraštis "Komersant-daily" skelbia: Estijos ir Latvijos ketinimai nusiųsti humanitarinę pagalbą Rusijai yra bandymas pasinaudoti savo kaimynės problemomis. (BNS) St. Peterburgo vyriausybė nutarė padėti labdara Estijos ir Latvijos rusakalbiams. Gubernatoriaus nurodymu, pasiuntiniai taria padėti vietoje. (ITAR-TASS)

* **KAIP APSAUGOTI SAVO ŪKĮ?** Lietuvos vyriausybė rugsėjo 22 d. priėmė priemonių planą, kuriuo siekiama apsaugoti šalies pramonę nuo smukimo, susijusio su krize Rusijoje. Numatyti apribojimai importui, subsidijos eksportui, griežtesnės antikontrabandinės priemonės bei lengvatiniai kreditai apyvartinėms lėšoms. Lietuva, kaip ir kitos Europos šalys, neturi galimybių visiškai išvengti Rusijos finansų krizės pasekmių, tačiau, siekdama sušvelninti šias pasekmes, vyriausybė teikia žymiai didesnę ekonominę ir socialinę paramą, nei kitos kaimyninės šalys, - sakoma jos pareiškime. (DPA)

* **SUGAUTI ŠNIPAI.** Šiandien Suomija oficialiai apkaltino du Rusijos diplomatus "konfidencialios informacijos" apie Europos Sąjungą rinkimu. Abu diplomatai jau išvyko iš šalies. Įvykį Suomijos valstybės sekretorius Jukka Valtasaari pavadino "labai rimtu reikalu", o Rusijos ambasada Helsinkyje - nesusipratimu. Šaltiniai Maskvoje patvirtino, kad Rusija atsakomųjų žingsnių nesiims. (ITAR-TASS, Interfax)

* **M. ALBRIGHT – BŪSIMOJI ČEKIJOS PREZIDENTĖ?** Čekijos prezidento Vaclavo Havelo atstovas spaudai Ladislav Spacek pasakė, kad prezidentas mano, jog JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright galėtų tapti Čekijos prezidente. Anot Spaceko, šalia Senato pirmininko ir žemėninių rūmų pirmininko pavaduotojos Havelas rimtai mini ir JAV valstybės sekretorę – čekų kilmės M. Albright. (DPA)

* **KELIONĖ Į GUDIJĄ.** Latvijos Seimo pirmininkas Alfredas Čepanis atvyko oficialaus vizito į Baltarusiją. Numatytas susitikimas su dabartinio Baltarusijos parlamento (tarptautiškai nepripažinto) vadovu. Čepanis pageidauja susitikti ir su prezidentu Aleksandru Lukašenka. (BNS)

Išėivija – Lietuvai DOVANA ŠIAULIŲ UNIVERSITETUI

Rugsėjo pirmąją, pradedant naujuosius mokslo metus, Šiaulių universitete atidengtas Vytis. Bronzinio herbo, papuošusio universiteto centrinius rūmus, autoriai – šiauliečiai skulptoriai – profesorius Aloyzas Toleikis ir docentas Donatas Lukoševičius. Ceremonijoje dalyvavo ir užsakovas – Kanadoje, Torontė gyvenantis buvęs Šiaulių mokytojų seminarijos auklėtinis Jonas Norkus. Seminarijoje, kuri vėliau peraugo į pedagoginį institutą, o dar vėliau – į universitetą, Jonas Norkus mokėsi nacių okupacijos metais. Vėliau jis pasitraukė į Vakarus.

"Šiaulių kraštui" Jonas Norkus papasakojo, kad sumanymas padovanoti universitetui Lietuvos valstybės herbą jam kilo pernai. Jis dalyvavo universiteto pirmųjų mokslo metų atidaryme. Apžiūrinėdamas universiteto rūmus, svečias pamanė, kad solidus, meniškai padarytas Lietuvos herbas papuoštų šią aukštąją mokyklą, derėtų prie jaunimo auklėjimo idealų. Grįžęs į Kanadą, kreipėsi į tėvynainius, kviesdamas materialiai paremti sumanyką, tačiau didžiąją dalį – du tūkstančius JAV dolerių – paaukojo pats.

Profesorius Aloyzas Toleikis sakė, kad ir jis, ir jo kolega Donatas Lukoševičius Vytį kūrė su džiaugsmu, ne-

gailėdami širdies, tikėdami, kad šiam jų kūrinui skirta gera lemtis ir ilgas gyvenimas.

"Neduok Dieve, kad kada nors ant šitos sienos reikėtų daryti dar kokį nors simbolį. Norėčiau, kad Vytis išliktų, kol bus Universitetas, kol bus Lietuva", – palydėdamas savo kūrinį į gyvenimą, sakė Aloyzas Toleikis.

Vytis – jau ne pirmas kūrinys ant šios universiteto centrinių rūmų sienos. Ilgą laiką čia kabėjo komunistų veikėjo Kazio Preikšo, kurio vardu buvo pavadintas Šiaulių pedagoginis institutas, bronzinis horeljefas. Jo autorius – skulptorius Donatas Lukoševičius. Pasikeitus laikams, Kazio Preikšo šioje vietoje neliko.

Vita Morkūnienė
(Iš laikr. "Šiaulių universitetas", 1998 m. rugsėjo 3 d.)

PADĖKOS RAŠTAS Jonui ir Aldonai Norkams ir Kanados lietuviams

Šiaulių universiteto vardu nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą, kuriant Lietuvos valstybingumo simbolį – Vytį. Talenčių skulptorių profesoriaus

Aloyzo Toleikio ir docento Donato Lukoševičiaus sukurto bronzinio Lietuvos herbas papuošė universiteto centrinius rūmus, skatindamas nepamiršti Lietuvos istorinės praeities ir mylėti Tėvynę.

*Rektorius
prof. Vincas Lauritis
1998 m. rugsėjo 1 d.*

darymo posėdžio, jis supažindins seimo dalyvius su dabartine politine Lietuvos padėtimi ir perskaitys pranešimą "Lietuvių tautinės sąjungos atkūrimo kelias Lietuvoje". Būdamas JAV, Dr. Alvydas Baležentis aplankys ir keletą aktyvių ALTS-gos skyrių kituose miestuose. Kaip numatyta, jis grįš į Lietuvą lapkričio 15 d.

Stasys Briedis

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos svečias

Lietuvių tautinių sąjungos pirmininkas
Dr. A. Baležentis

Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas Dr. Alvydas Baležentis spalio 30 d. atvyks į JAV. Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos pirmininko Petro Bucho pakviestas, jis mielai sutiko dalyvauti 25-ajame ALTS-gos seime, kuris įvyks lapkričio 6-7 dienomis St. Petersburg Beach FL. "Dolphin Beach Resort" viešbutyje. Lapkričio 6 d., po iškilmingo seimo at-

ALTS ISTORIJS PUSLAPIAI

25-asis Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos seimas įvyks lapkričio 5-7 dienomis St. Petersburg, FL. Jį globoš šio miesto ALTS skyrius. Bus iškilmingai paminėtas sąjungos 50-metis. Archyvinėje nuotraukoje (iš kairės): Antanas Jonaitis, Dalila Mackialienė, Aldona Čėsnaite, a. a. ALTS pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas, Leokadija Žvynienė, skyriaus pirm. Juozas Šulaitis. (Nuotrauką perdavė A. Jonaitis.)

Šiaulių universiteto rektorius prof. V. Lauritis, prorektorė doc. L. Dromantienė, dail. prof. A. Toleikis, Jonas Norkus.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
KONFERENCIJA "JAV LB 21-mame ŠIMTMETyje"
– SPALIO 8-9 D. CLEVELAND SOUTH HILTON,
6200 QUARRY LANE, INDEPENDENCE, OH.
Tel. (216) 447 1300, Fax. (216) 642 9334
DARBOTVARKĖ

Spalio 8 d., ketvirtadienis. Registracija nuo 12:00 val. ryto
Pirmasis posėdis – nuo 1:00 val. p.p. iki 3:00 val. p.p.

1. Atidarymas. 2. JAV ir Lietuvos himnai.
3. Sveikinimai. Cleveland, OH apylinkės pirmininkai – Dr. Dainius Degesys ir Raimundas Šilkaitis.
4. Svečių pristatymas.

5. Rengėjų žodis – Regina Narušienė ir Donatas Skučas.
6. JAV LB vizija 21-mame šimtmetyje: Dr. Vytautas Bieliauskas (30 min). Pasisakymai dėl JAV LB tikslų. Visus dalyvius kviečiame pasisakyti. (1:00 val).

Antrasis posėdis – nuo 3:00 val. p.p. iki 5:30 val. p.p. (pravedamas anglų kalba).

7. "Apskritas stalas" – Kas turėtų būti JAV LB nariu? Antros ir trečios kartos bei ne lietuvių kilmės nariai. Anglų kalbos vartojimas. Klausytojų pasisakymai. Pirmininkauja Donatas Skučas. (1:00)

8. "Apskritas stalas" – jaunimo dalyvavimas JAV LB. Pirmininkauja Algis Tamošiūnas (1:00) Dalyvauja: Dr. Arvydas Žygas, Mike Mikolaitis, skautų atstovė ir kt. Pasisakymai.

Bendra vakarienė – 7:00 val. p.p.

Trečiasis posėdis – po vakarienos

9. "Apskritas stalas" – ilgamečių JAV LB veikėjų pasisakymai. Pirmininkauja Dr. Bieliauskas. Dalyvauja: Dr. Kisielius, V. Volertas, Dr. Razma, B. Juodelis. Pasisakymai.

Spalio 9 d., penktadienis

Ketvirtasis posėdis – nuo 9:00 val. ryto iki 10:30 val. ryto.

10. "Apskritas stalas" – santykiai su Lietuvos valdžia, veikla Vašingtone Pirmininkauja Algimantas Gečys (1:30 val). Dalyvauja: Juozas Ardys, Liūda Rugienienė, Viktoras Nakas, Asta Banionytė. Pasisakymai.

Penktasis posėdis – nuo 11:00 val. ryto iki 12:30 val. p.p.

11. "Apskritas stalas" – naujų ateivių vaidmuo. Pirmininkauja Donatas Skučas. (1:30 val.) Dalyvauja Dr. A. Pliūra, Paulius Gobužis, Remis Bistrickas, Rita Augienė, Rita Šakėnienė. Pasisakymai.

Pietūs – nuo 12:30 val. p.p. iki 2:00 val. p.p.

Šeštasis posėdis – nuo 2:00 val. p.p. iki 3:30 val. p.p.

12. "Apskritas stalas" – spaudos ir kitų žinių tarnybų reikšmė 21-ame šimtmetyje. Pirmininkauja J. Budrienė. Dalyvauja: D.Bindokienė, J.Keleras, J.Jasaitis, Rasa Juškienė, Algis Zaporackas, Pranas Pranckevičius. Pasisakymai (1:30 val.)

Septintasis posėdis – nuo 4:00 val.p.p. iki 5:30 val. p.p.

13. "Apskritas stalas" – Organizacinė struktūra. Pirmininkauja Vytautas Maciūnas. (1:30 val.) Dalyvauja: Rasa Raišys, Gediminas Kazėnas, Gediminas Murauskas, Al Pliodzinskas, Gintaras Čepas. Pasisakymai.

14. **Išvadų santrauka.** D. Skučas ir R. Narušienė. (20 min.)

15. **Konferencijos uždarymas.** Priėmimas konferencijos dalyviams, JAV LV Tarybos nariams ir svečiams – 7:30 v.v.
Konferencijos rėmėjas – Lietuvių fondas.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Antanas Mažeika

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos Los Angeles skyrius, tęsdamas gražią tradiciją, ir šiais metais rugsėjo 6 d., sekmadienį, surengė Tautos šventės minėjimą.

Minėjimas pradėtas vėliavų pakėlimu šv. Kazimiero parapijos aikštėje. Jame dalyvavo ramovėnai, birutietės, šauliai ir šaulės su savo vėliavomis. Vėliavų pakėlimui vadovavo ir trumpą žodį tarė Lietuvių karių veteranų sąjungos "Ramovė" Los Angeles skyriaus pirmininkas Antanas Mažeika.

Iškilingas šv. Mišias atnašavo prel. dr. Algirdas Olšauskas, o šiai šventei pritaikytą pamokslą pasakė prel. Jonas Kučingis. Mišių metu giedojo šv. Kazimiero parapijos choras (vadovas – muzikas Viktoras Ralys) ir solistai – Rimantas Dabšys ir Laimis Dovydaitis. Auką prie altoriaus nešė Tautinės sąjungos Los Angeles skyriaus nariai – Karolis ir Elena Milkovaičiai. Mišių skaitinius perskaitė Juozas Pupius.

Minėjimas – akademija įvyko šv. Kazimiero parapijos salėje. Jį pradėjo skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė. Pasveikinusį susirinkusius, ji pakvietė vadovauti programai buvusią skyriaus pirmininkę Liuciją Mažeikienę. Solistas Antanas Polikaitis sugiedojo Amerikos himną, o kunigas Stanislovas Anužis sukalbėjo invokaciją.

Tautos šventės minėjime pagrindinę kalbą pasakė Lietuvos Respublikos Generalinis Garbės konsulas Vytautas Čekanauskas. Jis išsamiai išnagrinėjo tautos sąvoką, palygino Vytauto laikų Lietuvą su dabartine valstybe, pa-

teikdamas ryškius pavyzdžius. Jo turiningą kalbą susirinkusieji išklausė labai įdomiai ir palydėjo gausiais plojimais.

Konsulas V. Čekanauskas pranešė džiugią žinią. Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus dekretu kompozitorė Giedra Gudauskienė apdovanota Kunigaikščio Gedimino 5-ojo laipsnio ordinu. Jam pavesta šį apdovanojimą įteikti. Pasveikinęs kompozitorę su šiuo aukštu įvertinimu, konsulas įteikė jai apdovanojimo aktą ir prisegė Gedimino ordiną.

Programos vedėja L. Mažeikienė padėjo gerbiama konsului Vytautui Čekanauskui už įdomią kalbą ir apdovanojimo įteikimą kompozitoriui G. Gudauskienei. Ji tęsė: "Šia proga, visų čia susirinkusių vardu, sveikinu mūsų mielą kompozitorę Giedrą Gudauskiene, pagerbtą ir apdovanotą ordinu. Mes visi džiaugiamės ir didžiuojamės drauge su Jumis. Linkime Jums geros sveikatos ir ištvermės tęsti muzikinę veiklą".

Meninėje minėjimo dalyje pasirodė Los Angeles "Dramos sambūrio" aktoriai, kurie suvaidino ištraukas iš Balio Sruogos dramos "Milžino paunksmė". Veikiantieji asmenys ir atlikėjai: Lenkijos karalius Jogaila – Petras Maželis, Lenkijos karalienė Sonka – Ema Dovydaitytė, Lietuvos kunigaikštis Švitrigaila – Amandas Ragauskas, Lenkijos vyskupas Zbignievas – Aleksas Mickus, Vytauto našlė Julijona – Veronika Ragauskienė, kalėjimo sargas – Aleksas Mickus. Režisierius – Petras Maželis, scenos drabužiai – Emos Dovydaitytės, muzikos įrašai – Rolando Ragausko. Publika žavėjosi geru pastatymu ir nuoširdžiai dėkojo aktoriams bei režisieriui Petrui Maželiui. Salėje aidėjo ilgi plojimai. Ak-

toriai buvo apdovanoti gėlėmis.

Programos vedėja padėjo visiems prisidėjusiems prie sėkmingo Tautos šventės pravedimo. Minėjimas užbaigtas, visiems giedant Lietuvos himną.

Po minėjimo visi buvo pakviesti kavutei ir vaišėms, o skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė padėjo L. Mažeikienei už gerai pravestą Tautos šventės minėjimą.

DVIEJU ŠVENČIŲ ŽENKLE

Prel. Jono Kučingio pamokslas, pasakytas Tautos šventės proga

Brangūs klausytojai, antadienį yra rugsėjo 8-oji – Marijos gimimo ir lietuvių tautos šventė. Rugsėjo 8-ją švenčia ir brangina visas pasaulis. Tačiau lietuvių širdžiai toji diena yra kur kas brangesnė, artimesnė ir gilesnė. Šią dieną kiekvienas lietuvis, kur jisai bebūtų, ją prisimena ir giliai išgyvena. Todėl ir mes, gyvendami šioje palaimintoje grožio šalyje, Kalifornijoje, negalime tyliai praeiti, nepaminėję rugsėjo 8 dienos, kaip Marijos gimimo ir mūsų garbingos tautos dienos.

Žmogaus gimimu pasaulin ateina palaima arba praeikimas. Su didžiojo Amerikos prezidento G. Washington gimimu šiam kraštui atėjo gerbuvys ir pažanga. Tuo tarpu su Hitlerio gimimu pasaulin atėjo skurdas, tautų naikimas ir griuvėsiai. Tą patį galima pasakyti ir apie didžiausią pasaulio teroristą Staliną, kurio gimimas pasauliui atnešė ašaras, vargus ir negirdėtą genocidą.

Šiandien mes minime vieno asmens gimimo dieną – paprastos nazaretės mergaitės Miriam arba Marijos – Dievo mylėtojos, kaip ją žmonės vadindavo, gimimo dieną. Marijos gimimas buvo lyg ryto aušra, skelbianti pasauliui naujos gadynės pradžią. Jos sūnus Jėzus Kristus – Dievas – žmogus atnešė pasauliui naują – meilės religiją, sukūrė nepakeičiamą socialinę santvarką, įprasmino žmogaus gyvenimą žemėje, išgelbėjo žmogų iš nuodėmės vergijos, pakeldamas jį į Dievo vaikų ir Dangaus paveldė-

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos Los Angeles skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė pradeda Tautos šventės minėjimo akademinę dalį.
V. Baltušienės nuotr.

tojų eiles. Taigi Marijos gimimas atnešė palaimą visiems tvariniams. Tad suprantama, kodėl krikščioniškasis pasaulis nepamiršta šios savo didžiosios geradarės, iš kurios gimė tas Dievas – žmogus Kristus, pasaulio ir mūsų Viešpats.

Todėl Marijos gimimo šventė mums, krikščionims, yra brangi šventė, nes tai yra kartu ir mūsų kiekvieno Dangiškosios Motinos gimimo diena. Per ją mums užtekėjo Išganymo saulė, per ją mes tapome išaukštinti. Ir todėl Marija tapo mūsų dvasine Motina ir užtarėja. Tad rugsėjo 8-oji diena yra mūsų kiekvieno ir kartu visų Motinos gimimo diena. Diena, pilna kilnaus džiaugsmo ir prasmės, diena, kurioje kiekvienas turi atsiminti ir žinoti, kad pasaulyje yra Motina, kuri mus sergsti, budi ir lydi per šį dulkių ir purvo pilną pasaulį.

Tačiau gimsta ne tik žmonės, bet ir tautos. Dievo apvaizda į tautų šeimą pašaukė ir mus, lietuvius. Mums Apvaizda skyrė gabalėlį žemės prie Baltijos jūros, Vilijos ir Nemuno žiotyse. Šiame krašte iškilo žmonės, kuriuos istorija vadina lietuviais. Prie tos tautos ir tu, ir aš turime laimės priklausyti.

Persikelkime dabar mintimis į Vytauto Didžiojo laikus, kada lietuvių tauta buvo pasiekusi savo didybės viršūnę. Ji buvo vieninga, organizuota ir galinga. Jai betrukė išeiti į kitų tautų eiles, į viešumą, kaip monarchinei valstybei. Didysis jos kunigaikštis Vytautas, kurio sumanumu lietuvių tauta iškilo, sumanė karūnuotis Lietuvos karaliumi. Tam buvo nustatyta ir data – 1430 m. rugsėjo 8-oji. Viskas jau buvo parengta iškilinėms. Karūna turėjo ateiti iš Rymo, iš popiežiaus. Tačiau pasiuntiniai skirtu laiku neatvyko. Juos

lenkai kelyje užpuolė, atėmė karūną ir tokiu būdu sutrukdė Vytauto teisingą norą tapti Lietuvos karaliumi. Svečiai turėjo išvažiuoti, o Vytautas šią lenkų klastą baisiai pergyveno, susikrimto taip, kad po kelių savaičių mirė.

Tačiau šis didysis lietuvių tautos noras neišnyko. Vytauto karūnacijos diena tapo mums giliai prasminga ir kasmet lietuvių švenčiama. Rugsėjo 8-jį diena liko Lietuvių Tautos šventė! Ji liko lietuvių tautos subrendimo diena.

Brangūs klausytojai, Marijos gimimo diena sutapus su mūsų Tautos diena, aš norėčiau išskaityti gilią Dievo Apvaizdos mintį, o ne aklą atsitiktinumą. Lietuviai buvo geri pagony. Tapę krikščionimis, jie, lyg koks brangakmenis, nušvito Bažnyčios tautų eilėse. Tarp kitų gerų ypatybių lietuviai ypač pasižymi dideliu Marijos garbimu. Todėl neveltui Lietuvą popiežiai yra pavadinę terra Mariana – Marijos žeme. Jos paveikslai puošia lietuvių namus, Marijos koplytėlės saugo lietuvių žaliuojančius laukus ir sodybas. Josios medališkės guli ant karštos lietuvių širdies. Žemaičių Kalvarija, Šiluva, Aušros vartai Vilniuje, Pažaislis, kryžkelės ir šimtai kitų vietų skelbia ir liudija gilią lietuvių tautos meilę savo dangiškajai motinai Marijai. Todėl ar ne prasminga yra šios dienos šventė, Marijos gimimas ir Lietuvių tautos diena?

1990 metais gerasis Dievas, kaip senovėje nuo Sinajaus kalno, prašnekinio ir Lietuvą ir pradėjo dalinti savo dovanas, kurių ji paklupdyta laukė beveik pusę šimto metų. Gedimino pilies bokšte – toje švenčiausioje Lietuvos vietoje suplėvesavo trispalvė Lietuvos vėliava. Vilniaus

(Nukelta į 7 psl.)

Generalinis Garbės konsulas V. Čekanauskas įteikė Gedimino ordiną kompozitoriui G. Gudauskienei. V. Baltušienės nuotr.

DVIEJŲ ŠVENČIŲ ŽENKLE

šventovių bokštuose suskambo varpai, skelbdami padėką Dievui. Per visą Baltiją – nuo Vilniaus iki Talino išsiliejo gyvybės upė, kurioje sujungtos ir iškeltos rankos turėjo vieną mintį, vieną tikslą – parodyti pasauliui, kokie mes esame stiprūs, kai mus vienija tas tikslas: laisva ir nepriklausoma valstybė. Tuomet karo ir vergijos išblaškytiems Lietuvos vaikams, kaip grįžtantiems namo paukščiams,

(Atkelta iš 6 psl.)

atsivėrė keliai grįžti į Tėvynę. Jie ten keliauja ne vien tik vizitui bei nuolatiniam apsigyvenimui. Į ją grįžta Sibire žuvusiųjų šventi kaulai ir išeivijos mirusiųjų žemiškieji palaikai.

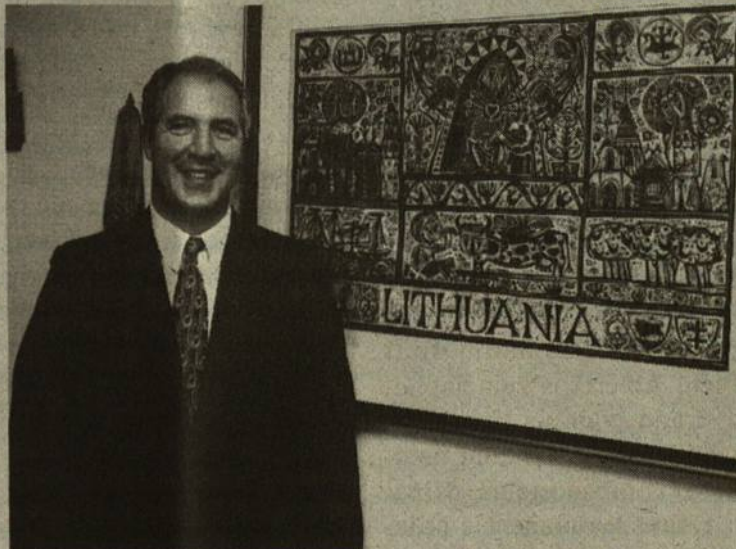
Šį savo šventinį žodį noriu baigti giesme, kurią mes giedodavome Telšių katedroje pirmosios okupacijos metu:

"Mes trokštam Dievo,
o Marija,
Taip šaukia nuolat
mūs širdis
Jo meilė mums
– tai ne vergija,
O mūs garbė ir mūs dalis.
Priglausk mus,
Šventa Mergele,
Mažus, didžius, senus...
[Dievo Sūnų rodyk kelią,
Tegul jis globia
ir valdo mus".
Amen.

MŪSŲ VISŲ KONGRESMENAS

Ką tik perskaičiau "Baltic News Service" pranešimą, jog Baltijos Asamblėja kreipiasi į užsienio lietuvių, latvių ir estų bendruomenes, prašydama paraginti JAV Kongreso narius aiškiau suformuluoti Baltijos valstybių perspektyvas tapti NATO narėmis. Taline įvykusiame asamblėjos posėdyje kalbėta, kad Vakarai turi aiškiai pasakyti apie Baltijos valstybių narystės galimybes. Lietuvių, latvių ir estų bendruomenės raginamos kreiptis bendru pareiškimu į JAV Kongresą, kad šis uždavinys būtų sprendžiamas teisingai. Užsienio lietuvių galėtų spausti Kongreso atstovus kaip rinkėjai.

Minėti pareiškimai patvirtina, koks svarbus mūsų – JAV lietuvių – balsas Kongrese. John M. Shimkus yra vienintelis lietuviška pavarde atstovas JAV Kongrese. Prieš porą metų džaugėmės šio lietuvių kilmės politiko laimėjimu rinkimuose. Per savo pirmą kadenciją kongresmenas gražiai pasirodė, gindamas Lietuvos reikalus. Ar tai Vasario 16-osios ar kitos mūsų šventės proga jis kalbėdavo apie Lietuvą Atstovų Rūmuose, siūlė ar rėmė įvairias rezoliucijas, o į talką subūrė kongresmenus iš abiejų partijų į "Baltic Caucus". Kartu su Dennis Kucinich (demokratu iš Ohio valstijos) jis gražiai vadovauja šiam komitetui ir

Kongresmenas John M. Shimkus.

jį toliau plečia. Kokia tik delegacija beatvyktų iš Lietuvos, visi nori susitikti kongresmeną J. Shimkų ir su juo pasitarti.

JAV lietuviams labai svarbu, kad šis kongresmenas būtų perrinktas ateinančiuose rinkimuose, kurie įvyks lapkričio mėnesį, ir toliau galėtų atstovauti mūsų reikalus. Laiko liko labai nedaug, o finansinė parama rinkimuose jam labai reikalinga.

Illinois lietuviai respublikonai kartu su sambūriu "Savanoriai – už Shimkų" rengia kongresmeno John M. Shimkaus pagerbimo pietus, kurie įvyks spalio 4 d, sekmadienį, 12:30 p.p. Pasaulio Lietuvių centre: 14911 127th Lemont, IL. Kviečiame visus, kas tik gali, į juos atvykti. Savo dalyvavimu paremsite šį labai svarbų reikalą. Visas pilnas eis kongresmeno J. Shimkaus

perrinkimo kompanijai. Teiraukitės tel. (630) 985-4905.

Aišku kad ne visi, o ypač toliau gyvenantieji galės šiame renginyje dalyvauti. Tačiau galime ateiti į pagalbą panašiai, kaip ir kitos tautinės grupės daro. Ir mažytė auka gali padėti kongresmeniui. Lietuvių patarlė sako: "Lašas po lašo ir akmenį pratašo". Taip ir mes, bendrai dirbdami, galėsime pasiekti šį svarbų tikslą. Čekius rašykite "Volunteers for Shimkus" ir siųskite Illinois lietuvių respublikonų lygos adresu: 440 Roe Court, Downers Grove, IL. 60516. Gautoji parama bus perduota kongresmeniui J. Shimkui per jo pagerbimo pietus, paminint, iš kur šios aukos gautos. Suglauskime gretas svarbią reikalui, kad neprarastume mūsų balso JAV Kongrese.

Anatolijus Milūnas

Sofija Boreikaitė

Skiriu Valdui Adamkui

IŠEIVIS

Nesakykit, kad buvau išėjęs,
Kad gimtoji žemė svetima.
Visada visur mane lydėjo
Tavo skausmas – mano Lietuva.

Visada visur nešiojau ryžtą –
Gėso arba kėlėsi diena –
Vieną viltį, pas Tave sugrįžti
Bočių žeme – mano Lietuva.

Neužgožė svetimieji vėjai –
Ilgesio tėvynės ir dainos – – –
Čia gimiau ir čia numirt norėjau –
Neišdavęs savo Lietuvos.

O dabar kas nori tegu plūsta,
Lieja širdį žudančia spalva –
Ažuolų pavėsy nepalūšiu
Su tavim manoji Lietuva.

Su tavim visus vargus pamyne
Nugalėję sielvarto marias.
Mes išvesim Lietuvą – Tėvynę
[šviesias ir žydrinčias dienas.

Tik paduokit broliai, sesės ranką –
Tik išstarkit žodį "sutinku".
Mes juk patys savo laimę rinkom
Aš jos šviesų aukurą degu ...

Nesakykit, kad buvau išėjęs,
Kad gimtoji žemė – ne sava ...
Visada visur mane lydėjo –
Tavo skausmas – mano Lietuva.

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavagė

(Tęsinys. Pradžia – 18 nr.)

Pasidomėkite savo kole-dže, kokios galimybės praleisti vieną semestrą užsienyje. Trečiaisiais studijų metais dalį vasaros praleidau Madride, Ispanijoje. Užsirašiau į ispanų kalbos kursus ir gyvenau ispanų šeimoje. Tai buvo neįtikėtina naudinga patirtis. Be to, įrašas apie toki patyrimą visada teigiamai atrodo gyvenimo aprašyme.

Paskambinkite į Tarptautinių studijų mainų tarybą (Council on International Educational Exchange) telefonu 1-212-822-2600 ir paprašykite, kad jums atsiųstų informaciją apie studijų galimybes jus dominančioje šalyje. Taip pat paprašykite, kad išduotų tarptautinį studento pažymėjimą (International Student Identity Card) bei atsiųstų informaciją apie galimybes padirbėti užsienyje vasaros metu.

Prisiminkite, jog studijos nėra tikrasis gyvenimas. Realiam gyvenime jums teks savarankiškai mąstyti, vadovauti, ryžtingai spresti, "parduoti" savo sugebėjimus. Daugumoje vadovėlių apie tai neparašyta. Jums teks patiems ieškoti galimybių, kaip išsiugdyti šiuos sugebėjimus.

Vaikų mokslas

Amerikoje yra ne tik privačių universitetų, bet ir pradinė bei vidurinių mokyklų. Viešosios mokyklos daugiausia finansuojamos iš nuosavybės mokesčių, o privačios – iš mokesčių už mokslą ir aukų. Kiekvienoje valstijoje yra mokyklų valdyba, kuri apibrėžia pagrindinius vietinių mokyklų veiklos principus.

Pradinėse mokyklose yra ikimokyklinis ir mokyklinis skyriai. Ikimokyklinį skyrių (vaikų darželį – kindergarten) lanko vaikai nuo penkerių metų amžiaus. Mokykliniame skyriuje (elementary school) dažniausia mokosi vaikai nuo šešerių metų amžiaus. Vidurinėse mokyklose (secondary schools) yra jaunesnioji pakopa (junior high school), apimanti nuo šeštos iki aštuntos klasės ir aukštesnioji pakopa (high school) – nuo devintos iki dvyliktos klasės. Ši sistema įvairiose valstijose gali būti šiek tiek skirtinga. Taip pat yra specialiosios mokyklos, pavyzdžiui, skirtos fiziniai arba protinai neįgaliesiems vaikams.

Vaikams, o ypač paaugliams yra daugybė mainų programų. Taigi yra didelės

galimybės mokytis užsienyje. Negirdėjau, kad nors vienas vaikas gailėtųsi, dalyvavęs šiose programose. Tarptautinių mokslo kelionių standartų taryba (The Council on Standards for International Educational Travel – CSIET) skelbia Rekomenduojamąjį tarptautinių mokslo kelionių ir mainų programų sąrašą (Advisory List of International Educational Travel and Exchange Programs). Jame išvardinta daugiau kaip 60 tarptautinių programų, kuriose nurodomos dalyvaujančios šalys, išlaidos ir programų ypatybės. Šį sąrašą galite įsigyti už 9 dolerius, paskambinę tel. 1-703-771-2040. Dauguma šių programų skirtos 13-18 metų moksleiviams.

Mokslas yra prieinamas visiems. Viešosiose mokyklose sutiksime vaikų iš įvairiausių religinių, rasinių ir ekonominių sluoksnių. Dažniausiai juos moko iš tokių pat skirtingų sluoksnių kilę mokytojai.

Mokytojų įtaka

"Ateitis priklauso tiems, kurie tiki savo svajonių grožiu" – Eleonora Roosevelt

Ne vien tėvai turi įtakos savo vaikams. Neįmanoma perversinti pasišventusių savo profesijai mokytojų įtakos. Nuo mokytojo elgesio su mokiniu priklausys, ar vaiko svajonės sustiprės ar sužlugs. Papasakosiu du savo gyvenimo pavyzdžius.

Pirmą klasę lankiau mažoje Lietuvos mokykloje. Vieną dieną nuėjau į mokyklą, sirgdama gerklės uždegimu. Mokytoja garsiai paklausė, ar paruošiau namų darbus. Parodžiau į gerklę ir sušnibždėjau, jog negaliu kalbėti. Užuo priėjusi prie kito mokinio, mokytoja įkyriai toliau kibo prie manęs. Ji vis tiek liepė man aiškinti namų uždutį. Pamėginau, bet mano balsas buvo gergždžiantis. Visa klasė ėmė juoktis. Neprisimenu, ar juokėsi ir mokytoja, tačiau buvau tokia sutrikusi ir pasijutau tokia pažeminta, jog dar ir dabar prisimenu šį nemalonų įvykį.

Visai kitokio pobūdžio nutikimą patyriau, besimokydama dešimtoje klasėje Maryland valstijos mokykloje.

Immigrants and Refugees/ by Raimonda Mikatavagė. Tel: (410) 374-3117. Fax: (410) 374-3569. E-mail: books@melodija.com http://www.melodija.com

PASIVAIKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

32

Coyote, pirštu galvą baksnodamas ir sau priskirdamas rinktines, tačiau anaip-tol ne pagarbos vertas savy-bes, dejavo, jog neužteks benzino grįžti į San Antonio. Priminiau, jog ten kur yra mi-sija paupyje, ten turi būti ir benzino, žinoma, jei misio-nieriai sutiks skirtis su dalimi savo atsargų. Daviau pinigų ir jis su Joaquin nuskubėjo misijos link. Derybos buvo ilgos, bet abu atsiritino stati-naite benzino, Coyotei skun-džiantis, jog tie "gringos, evangelicos misionarios" yra pirmos klasės lupikai, už benziną nustatę nežmoniškai aukštą kainą. Su likusiu ben-zinu ir su dabar gauta stati-naite, turėtų pilnai pakakti kuro iki San Antonio, o grįži-mui ten bus galima gauti už-tektnai.

Aš pats neturėjau jokio noro grožėtis Orinoko kran-tais ir vaga nakties tamsoje. Be to, ir posto leitenantas lyg tai davė suprasti, kad būtų geriau, jei likčiau čia, Tama-Tamoje, kol kelionės leidimo reikalas jam nepaaiškės. Posto bustinėje galėsiu pasi-kabinti savo hamaką nakčiai, o šiaip mano laisvė bus nesu-varžyta. Iš laivo išsikėliau sa-vo reikmenų krepšį, porą dė-žučių "Spam" konservų, porą paketų sausainių, tikėdama-sis, jog to užteks iki rytojaus. O mano igula, versdama di-džiulę putų vagą, varikliui pilna jėga riaumojant ir laivui beveik skrendant virš van-dens, dingo už Orinoko posū-kio į greitai artėjančią naktį. Jos naktinė – dviejų šimtų ki-lometrų ilgio kelionė prasi-dėjo.

Pasikabinau hamaką bu-dinčio kareivio kambaryje, netoli nuo nuolat įjungto trumpųjų bangų radijo aparato, palaikančio šio posto ry-šius su kitais ir visa teritorija. Besitampydamas su hamaku pajutau stiprų troškulį ir tuo pačiu momentu atsiminiau, jog nepasiėmiau iš laivo filt-ruoto geriamo vandens. Pava-karys dar buvo labai karštas. Galėjau naudoti posto vande-

nį, bet juo nepasitikėjau. Ži-noma, savo krepšyje turėjau vandens filtravimo "pabūklą" ir įvairių, vandenį gryninan-čių tablečių, bet tai – ilgesnis procesas, nesiderinantis su dideliu troškuliui. Be to, rei-kėjo vandens ir likusiam lai-kui iki mano laivo grįžimo, žinoma, jei jis grįš rytoj ir iš viso, ar grįš. Čia pat, gal už šimto metrų nuo kareivių posto buvo išsirikiavusi bal-tų, pastatytų iš betono blokų ir gana naujai atrodančių vie-naaukščių gyvenamųjų namų eilė. Lauke, gražiai nupjau-toje pievoje, lakstė ir žaidė keliolika geltonplaukių vai-kų. Netoliese girdėjosi, grei-čiausia, elektros stoties variklio ūžimas. Visa aplinka liu-dijo apie tvarką ir rūpestingą priežiūrą, bet suaugusių ne-simatė. Tai buvo "New Tri-bes" protestantų – fundamen-talistų misija, skirta vakarinei Yanomami teritorijos daliai. Pasikeitęs su vaikais "Hello! Hello!" formalumais, pasibel-džiau į pirmąsias duris.

Misionieriai ir misijos

JAV-ose yra užsiregistra-vę apie 600 religinių organi-zacijų, brolių, susivienijimų, lygų, bažnytinių bendruome-nių ir misionieriško pobūdžio darinių. Daugelis jų savo iš-tikintimus skelbia Lotynų Amerikoje, tyliau ar garsiau varžydamiesi vieni su kitais "sielų gelbėjimo" ar "vadavi-mo" operacijose. Katalikų misionieriai, kaip, pavyz-džiui, pranciškonai, Don Bosco saleziečiai, jėzuitai, *Maryknoll Fathers* ir dau-gybė kitų, Amazonijoje yra išikūrę jau senai. Pranciško-nai ir jėzuitai – jau prieš kele-tą šimtų metų. Bet aktyviausi, nors ir vėliausiai čia savo veiklą pradėję, yra protestan-tų fundamentalistai. Beveik visi jie yra šiaurės amerikie-čiai, daugiausia kilę iš vadi-namųjų "Bible Belt" valstijų. Jie čia dirba, pluša, vargsta, miršta ir žūsta nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos. Čia jie žinomi dviem vardais: "Evangelicos" ir "Linguisti-cos". Nedori liežuviai plaka, jog jų skaičius Lotynų Ame-rikoje kaitaliojasi atvirkščiai proporcingai šiaurės Ameri-kos temperatūrai: tempera-tūrai šiaurėje žemėjant, misi-jonierių skaičius čia didėja. Daugelis jų su dideliu pasi-sekimu dirba tarp miestelėnų katalikų. Šios veiklos išdava: vienas iš penkių pietų ame-rikiečių jau yra kokio nors protestantų junginio narys.

Sakoma, kad tokios sėkmės priežastis – vietiniam intelek-tui lengviau suvokiama skel-biama teologija, išpūdinges-ni, dramatiškesni pamokslai, jų kultūrai artimesnė religinė muzika ir giesmės. Kai kada, savaitgalio vakarais vaikščio-jant nuošalesnėmis gatvėmis, galima išgirsti iš kokios nors paprastos pastogės ar buvu-sios krautuvės patalpų sklin-dančią bongo būgnų ir gitarų muziką bei giesmes, ekstazė-je giedamas "con gusto y co-razon" (su malonumu ir širdi-mi) jų vakarinėse pamaldose. Išpūdis toks, lyg būtum kur nors giliame Alabamos ar Georgia užkampyje ir girdė-tum stipriai ritmišką religinę muziką, sklindančią iš labai kuklios patalpos, kurios iš-kaba skelbia, kad tai yra "Watch Your Step Apostolic Basilica."

Kaip jau minėjau, protes-tantų misionierių antplūdis į Pietų Ameriką prasidėjo tuo-jau po Antrojo pasaulinio ka-ro. Tada buvo patobulinti Pietų Amerikos žemėlapiai, atsirado įvairaus tipo leng-vieji lėktuvai, tinkami nedi-deliems oro uostams, džipai ir įvairūs kariuomenėje nebe-naudojami automobiliai, pri-taikyti vietovėms, kuriose nėra kelių, radio ryšių aparatai. Tai leido misijų veiklą per-kelti gilyn į iki tol nepasie-kiamas Amazonijos vietas. Per dešimtmetį, praėjusį nuo karo pabaigos, daugiau kaip 300 religinių sektų, kurioms vadovavo daugiausia šiaurės Amerikos fundamentalistai, jau plušėjo Pietų Amerikoje, kaip jie sako, "Harvesting of Souls" darbe.

Pradinio etapo dulkėms nusėdus, evangelizacijos dar-bus Amazonijoje pasidalino dvi organizacijos: "Summer Institute of Linguistics (SIL)", vadinama tiesiog "Linguisti-cos", ir "New Tribes Mis-sions" (NTM), žinoma kaip "Evangelicos". Jų veikla re-miasi atitinkamos indėnų kal-bos studijomis ir žodyno su-darymu taip, kad galėtų vyk-dyti evangelizacijos darbą. "New Tribes Missions" orga-nizacijos tikslas, kaip sako ir pats jos vardas, yra visame pasaulyje ieškoti dar neatras-tų, necivilizuotų žmonių gru-pių ir juos evangelizuoti. Jų išitikinimu, paskutinei žmo-nių grupei paskelbus Gerąją Naujieną, įvyks antrasis Kris-taus atėjimas ir teisiųjų pri-ėmimas į dangų, tuo jiems at-lyginant už darbą, vargus, ne-priteklus ir kančias šiame gyvenime, kaip mūsų senoliai sakydavo, šioje "Juozapato pakriaušėje".

Visi misionieriai, o ypač protestantų fundamentalistai, tokie, kaip SIL ir NTM, turi labai aršių priešų – daugiau-sia tarp antropologų ir etnolo-gų. Kelionėse esu jų nemažai

Ką apie juos žinome? Kas jų laukia po 5, po 10 metų?

sutikęs. Beveik visų jų nuo-monė apie fundamentalistų misionierius yra vieninga. Užvedus kalbą apie juos, re-akcija svyruoja nuo liūdno galvos lingavimo į šonus iki apopleksinės veido išraiškos, širdies smūgio pavojaus ir choleriško temperamento pa-rodymo, kurį lydi ilga eilė la-bai originalių, dramatiškų, deja, nespausdinamų epitetų, skiriamų fundamentalistams. Tokį nusiteikimą sąlygoja il-gus metus Pietų Amerikoje dirbusių mokslininkų gilus įsitikinimas, kad fundamen-talistai indėnams daro žalą, drausdami, taigi ir naikinda-mi jų savitos kultūros apraiš-kas: šokius, dainas, žodines legendas, įvairius proginis ceremonialus. Visa tai keičia-ma su nekantrumu ir net gra-sinimais grūste grūdama evangelizacija, kuri indėnams yra sunkiai "suvirškinama". Turėdami omenyje indėnų mąstysenai visai nesupranta-mas nuodėmės, kaltės, baus-mės, atpirkimo ir kitas religi-

nes sąvokas, kurias tiesiog neįmanoma tiksliai išversti į indėnų kalbą, etnologai tvir-tina, jog tokie evangelizacijos metodai religiniu atžvilgiu yra iškreipti, o etnologiniu – tiesiog tragiškai žalingi.

Misionieriai man pačiam ne tik Amazonijoje, bet ir ki-tur yra tvirtinę, jog taip nėra. Priešingai. Išmokdami evan-gelizuojamų genčių kalbą jie stebi ir registruoja jų kultūros ir kasdieninio gyvenimo ap-raiškas, kurios neišvengiamai ir greitai dings, nes indėnų sąlytis su greitai atslenkančia civilizacija yra nebeatitolina-mas. Tai yra ne dešimtmečių, bet tik keletos metų klausimas. Misijonieriai stengiasi to neišvengiamo smūgio pa-sekmes, kiek įmanoma, su-švelninti ir indėnus tam pa-ruošti. Antropologai į tai at-sako, jog misionieriai meluo-ja. Meluoja atvirai ir dėl to nejaučia jokių sąžinės prie-kaištų, nes fundamentalistų nuomone, evangelizacijos tikslas pateisina priemones.

JAV LB Kultūros tarybos SPAUDOS VAJUS

Sumažintas metinis prenumeratos mokestis
naujiems skaitytojams:

DIRVA.....\$25.00 (vietoj \$35)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS.....\$60.00 (vietoje \$95)
4545 W 63rd Str.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS.....\$20.00 (vietoje \$35)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŲ BALSAS.....\$20.00 (vietoje \$30)
2624 W. 71st. Street,
Chicago, IL 60629

EGLUTĖ.....\$10.00 (vietoje \$15)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

PASAULIO LIETUVIS.....\$10.00 (vietoje \$20)
6428 Ridge Rd.,
Clarendon Hills, IL 60514

BRIDGES.....\$15.00 (vietoje \$18)
LAC, Inc. Treasurer
1927 W. Boulevard
Racine, WI. 53403

LITUANUS.....\$8.00 (vietoj \$10)
6621 S. Troy Str.
Chicago, IL 60629

Lietuviškas leidinys – puiki dovana bet kuria progai

SENOVĖS ĮSTATYMAI

Vladas Vijeikis

lą reikia tempti ant laužo.

4. Kas atima merginai nekaltybę, turi ją vesti, kitaip bus atiduotas šunims suplėšyti.

Nejaugi jau Vaidevutis turėjo priemones, kaip įrodyti, kas atėmė nekaltybę? Šiais laikais su visais moksliniais išradimais nesugeba įrodyti. Pagaliau, net pati mergina nežino. Šunų draskymas taip pat labai neįtikimas. Jeigu draskys "čuavos" ar "pekingys" ar "fox terior", tai bus labai juokingas reginys. Pro tokią įstatymų skylę net ir negudrus advokatas lengvai pralys.

5. Jeigu kas nustoja žmonos, turi tuojau pat susirasti kitą. Suradus jaunąją, galima su ja gyventi ir prieš vedybas. Bet tokiu atveju reikia paaukoti dievams vištą ar gaidį.

Labai toli numatantis įstatymas. Su viena pagyvenę ir patyrę, galės puikiai nuspręsti, ko verta ta kita. Tad pagyvenimas su nauja suteiks daug patyrimo. O jeigu kuris mėgsta moteris keisti? Koks patogumas! Paaukoti gaidį ir turi naują merginą. Toks įstatymas turėjo patikti vištų ir gaidžių augintojams. Ir žiniams.

6. Jeigu žmona sulaužys ištikimybę vyrui, reikia jai priištėti ant kaklo keturis akmenis ir vesti iš kiemo į kiemą kol Krivių krivaitis neatrīs akmenis.

Nevisiškai gerai pareikštas įstatymas. Sukti advokatai suras išeitį: bus priištėti mažieji akmenėliai.

7. Žmonai, kuri primušė vyrą, reikia nupjauti nosį.

Mušti vyrą visais laikais yra didelė nuodėmė. Bet šiais laikais tokia bausmė – sunkiai pritaikoma. Daug moterų vaikščiotų su nupjautomis nosimis. Bet visi juoktusi iš vyrų, kuriuos primušė. Tad vyrai geriau nutyli. O šiais laikais kas būtų? Be nosies būdamos, kur akinius pasika-

binčių? O kaip be akinių "Dirvą" skaitytų?

8. Jeigu žmona iškoliojo vyrą, reikia ją išplakti rykštėmis, o seną ir baurią sudeginti.

Įstatymas prašosi pataisų. Jeigu senas ir baurias sudeginsim, tai kas anūkus prižiūrės ir gyvenimo taisyklių moks? Bet rykštes reikia palikti. Bet ką kolyti negražu ir

nepagirtina, o vyrą – nusikaltimas.

9. Į našles turi teisę visa bendruomenė.

Po vyro mirties ji negali niekam atsisakyti. Čia reikia pasvarstyti, kaip ta našlė atrodo. Gal ta bendruomenė neturės noro? Tai kas našlei daryti? Įstatymą reikia vykdyti, o savanorių nėra.

Reikia pripažinti, kad

įstatymai – labai geri. Prutenis ir Vaidevutis net ir be įteisintų suktybių sugebėjo tvarkytis. Bet šiais laikais konstitucijų, valstybės advokatų, prokurorų, advokatų, laisvės saugotojų pulkai taip suniokotų Prutenio ir Vaidevutis įstatymus, kad nieko nebeliktų. Tad tenka tik pasigrožėti ir pasiilgti senovės.

Dainuoja partizanai ir tremtiniai

Prieš trejus metus (1995 rugsėjo 25 d.) Čikagoje pradėjo veiklą Lietuvos partizanų globos fondas. Jo tikslas – globoti ir šelpti išlikusius Lietuvos partizanus. Fondas neturi jokių ryšių su ministerijomis ar kitomis valdžios įstaigomis. Parama teikiama per Lietuvos laisvės kovų sąjūdį jam priklausančioms narėms – partizanams. Per tuos metus globos fondas dirbo labai stropiai. Visa veikla vyksta visuomenės aukos dvasioje.

Kad palengvintų mūsų darbą, į talką fondui ateina ir patys partizanai. Prieš du metus susikūrė ansamblis "Girių aidas", kuris lankėsi JAV ir Kanadoje. Įvyko 12 sėkmingų koncertų. Juose apsilankė ypač daug mūsų tautiečių, kuriems neišdildomus prisiminimus paliko nežinomų partizanų sukurtos dainos. Jų klausydamas, ne vienas braukė ašaras.

Grįžęs į Lietuvą, "Girių aidas" toliau populiarino partizanų dainas, neleidamas užmiršti tautos genocido. Ansamblis koncertuoja mokyklose, suvažiavimuose, švenčių metu įvairiose vietovėse. Per tuos du metus jie surengė beveik šimtą koncertų.

"Girių aidas" organizatorius buvo partizanas Vytautas Balsys ("Uosis"). Jis partizanavo ketverius metus "Tauro" apygardoje, "Geležinio vilko" ir "Birutės" rinktinėse, dalyvavo Žiemelio, Kluoniškio kautynėse. Su-

žeistas pakliuvo priešui į rankas. Buvo nuteistas 25 metams katargos ir 15 metų tremties. Norilsko ir Džeskazgano lageriuose išbuvo 19 metų. Partizanavimo metai, Sibiro kalėjimai ir sunki buitis, grįžus į Lietuvą, nepalaužė jo jaunystės idealų. Neseniai išėjęs į pensiją, yra partizanų sąjungos tarybos narys ir "Tremtinio" choro narys.

Partizanas Antanas Lukša ("Arūnas"), politinis kalinys, legendinio partizano Juozo Lukšos ("Daumanto") brolis.

Vladas Šiukšta – partizanų ryšininkas, politinis kalinys, muzikas, Jonavos tremtinių choro vadovas, II grupės invalidas. Gimė Kauno priemiestyje. Nuo mažens domėjosi muzika. Buvo bažnytinio choro dalyvis. Turėdamas vos 16 metų, buvo areštuotas ir ištremtas į Šiaurę. Grįžusiam iš jos, didelių mokslų pasiekti neleido, bet jis galėjo groti ir dainuoti. Dabar Vladas jau devintus metus vadovauja Jonavos tremtinių chorui.

Antanas Paulavičius – politinis kalinys, tremtinys, muzikas, daugelio dainų autorius, parašęs penkias knygas. Lietuvai atgavus nepri-

klausomybę, subūrė Kauno tremtinių chorą. Dar prieš tremtį jis Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą, tuo pat metu mokydavasis muzikos mokykloje. Universitetą baigė, grįžęs iš Sibiro. "Girių aidas" atsisveža nemaža jo sukurtų dainų.

Operos solisto Vincento Kuprio gyvenimas nebuvo lengvas. Jis du kartus buvo ištremtas į Sibirą. Tėvas, atskirtas nuo šeimos ir įkalintas Rešotų lageryje, Krasnojarsko krašte, po mėnesio mirė iš bado. Sibiro taigoje Vincento motinai teko auginti keturis vaikus. Vincentas buvo jauniausias. Jis į mokslus ėjo Sibire. Ten mokėsi ir dainavimo. 1955 metais baigęs Novosibirsko vidurinę mokyklą, širdimi veržėsi į konservatoriją. Vyresniam broliui remiant, Vincentas išvyko į Jakaterinburgą. Ten ir prasidėjo jo, kaip solisto, karjera. Sibire išbuvo 25 metus.

Pirmą kartą į Lietuvos sceną išėjo 1968 m. Iki šiol jis dainuoja pagrindines boso partijas. Su koncertais yra apkeliavęs daugelį Lietuvos miestų. Jam nesvetimos Kanados bei Amerikos scenos.

Koncertų rengėjai

Lietuvos operos solistas Vincentas Kuprys ir Antanas Lukša "Girių aidas" koncerte dainuos solo partijas.

Dainuoja "Girių aidas" (iš kairės): tremtinys Vincentas Kuprys, partizanas Antanas Lukša ("Arūnas"), partizanas Vytautas Balsys ("Uosis"), tremtinys Antanas Paulavičius, partizanų ryšininkas Vladas Šiukšta.

CENTRAL

Heating and Air Conditioning Company

24 Hr. Service & Installation

\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE

\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER

10 % OFF - ANY SERVICE CALL

Call now: 1-216-731-9400

TĖVIŠKĖS BERŽAI

Irena Gelažienė

Ir vėl menu mėnulį žalią
 Pakibusį beržų šilkiniam vainike,
 Išbėgę liemenim, pabalę,
 Tartum kaimynai vakare
 Jūs kalbatės ir lankstotės liūdnei.
 Arba su vėju ginčytis padūkstat
 Vienplaukiai ir žili,
 Iš pat šaknų linguojami ir drąskomi, ir barami,
 Kad vėl prieš aušrą apsiverktumėte,
 kaip vaikai maži.
 Menu, kaip jūs prie mano lango prisišlieję,
 Tokie jauni ir šmaikštūs, susivėlę,
 Tartum iš vakaruškų vėlyvų sugrįžę bernužėliai...
 O, kaip norėčiau vėl jus apkabinti,
 Mažytės mano tėviškės beržai!
 Jei šitam žemės labirinte
 Nebus man lemta pasiklysti amžinai...

"DIRVAI"
AUKOJO:

A.Bačiulis, Quincy, MA 25
 V.Aras, Omaha, NE 15
 K. Biskis Downers Gr., IL ... 15
 N.Raskienė, New Britain, CT 15
 N. VonKiparski, Montv., OH 15
 J.Laucevičius, Woodhn, NY 10
 A.Rugienius, Bloomfld, MI 10
 O.Skardis, Euclid, OH 10
 L.Beleckis, Ravena, NY 5
 A.Janušonis, Woodhav., NY 5
 R.Kot, Amsterdam, NY 3

**Visiems aukotojams
 nuoširdžiai dėkojame**
 Labai prašome mums
 pranešti, jeigu jūsų pavardė
 aukotojų sąrašė praleista ar-
 ba pastebėjote kitų netikslu-
 mų.

DĖMESIO, BUVĘ PAPILĖNIŠKIAI

Papilės KULTŪROS NAMAMS reikia kapita-
 linio remonto. Vietiniai žmonės nebepajėgia
 sutelkti pakankamai lėšų tam projektui už-
 baigti. Būtų gerai, kad buvę papildėniškiai
 galėtų prisidėti ir surinkti lėšas, kurių trūksta,
 kad remontas būtų užbaigtas. Tie NAMAI yra
 labai svarbus kultūros židinys Papilės
 miestelio bei jos apylinkių gyventojams.

Aukus siųsti įrašant: "Auką perveskite į
 einamąją valiutinę sąskaitą Nr. 1116098
 Lietuvos Taupomojo Banko Mažeikių sky-
 riaus Papilės poskyryje."

Aukų siuntimo adresas:

Papilės seniūnijos remimo fondas,
 J. Basanavičiaus g. 23.
 5456 Papilė, Akmenės rajonas.
 LITHUANIA

RUDENS ROMANTIKA

Šiomet, spalio 24 d. Die-
 vo Motinos parapijos didžio-
 je salėje šios parapijos choras
 "Exultate" ruošia banketą
 "Rudens romantika". Pirmą
 kartą panašus pokylis įvyko
 1996 m. lapkričio 9 d. Ka-
 dangi jis gerai pasisekė ir da-
 lyvių nenuvylė, "Exultate"
 choristai ir vėl imasi ruošti
 banketą, tikėdamiesi, kad
 Klyvlendo apylinkės lietuviai
 gaus puikią progą sueiti ir
 smagiai pabendrauti. Aišku,
 tikimės ir sutelkti chorui lėšų,
 nes mūsų laukia darbingi me-
 tai, kurie pareikalaus nemažų
 išteklių. Dar šiomet, gruodžio
 pradžioje choras vyks kon-
 certuoti į St. Petersburg, FL.
 Planuojame įsigyti naujas

uniformas – stilizuotus tauti-
 nius rūbus. 1999-2000 metais
 numatyti trijų chorų – Čika-
 gos "Dainavos", Toronto
 "Volungės" ir Klyvlendo
 "Exultate" – bendri koncertai
 visuose trijuose miestuose.
 Jie pareikalaus ne tik ilgų va-
 landų repeticijoms, bet ir ne-
 mažų išlaidų kelionėms.

Banketo dalyvius kvie-
 čiams rinktis nuo 6:30 v.v. ir
 prie kokteilių smagiai pa-
 bendrauti su draugais. 7:15
 v.v. "Exultate" choras atliks
 dar negirdėtą, šiam baliui pri-
 taikytą programą, o 8:00 v.v.
 svečiams prie stalų bus atneš-
 ta šilta vakarienė ir du bute-

liai vyno – balto ir raudono.
 Vakarienės metu gros "Reve-
 lation" orkestras. Pasivaiši-
 nus bus proga linksmi pa-
 šokti. Galėsite pasigardžiuoti
 choristų iškeptais tortais, ki-
 tais skanėstais ir atsigaiivinti
 kava. Veiks baras.

"Rudens romantikos" po-
 kylio tema – "Po žvaigždėtu
 dangum...". Salė bus papuoš-
 ta mėlyna ir sidabrine spalva,
 o "padangėse" pasklis daugy-
 bė "žvaigždžių".

Nebūtų choro šventė, jei
 negirdėtume dainų. Todėl or-
 kestro pertraukų metu norin-
 tys bus kviečiami kartu pa-
 dainuoti, pritariant akordeo-

nu. Kadaisė nė vienas Klyv-
 lendo lietuvių balius nepraci-
 davo be bendrų dainų. Cho-
 ras nori vėl atkurti šią tradi-
 ciją. Tegu amžiais skamba
 lietuviška daina.

Kad pokylis ir šį kartą
 gražiai praeitų, stropiai dar-
 buojasi jo ruošos komitetas,
 kuriam vadovauja Zita Stun-
 gienė. Komitetą sudaro: Dana
 Apanavičienė, Rasa Šilkaitie-
 nė, Jonas Muliolis (choro pir-
 mininkas), Rita Kliorienė
 (choro vadovė), Rauda Gela-
 žienė, Mečys Aukštuolis ir
 Dainius Degesys. Choras
 daug repetuoja, kad savo dai-
 nomis sukurtų gerą nuotaiką
 pokylio dalyviams. "Exulta-
 te" nariai nuoširdžiai kviečia
 Klyvlendo ir jo apylinkių lie-
 tuvius atvykti į "Rudens ro-
 mantikos" pokylį. Bilietai

parduodami sekmadieniais,
 po Šv. Mišių, Dievo Motinos
 parapijos svetainėje. Kaina –
 \$35.00 asmeniui. Prie vieno
 stalo gali sūtilpti 10 žmonių.
 Kadangi dalyvių skaičius –
 ribotas, bilietus prašome įsi-
 gyti iš anksto.

Ruošiama koncerto prog-
 rama, kurioje bus išspausdin-
 tos reklamos. Verslo istaigų
 atstovus kviečiame rekla-
 muoti savo verslą šioje pro-
 gramoje. O pavienius asme-
 nis, chorinės muzikos mėgė-
 jus ir šio choro rėmėjus, šei-
 mų narius bei draugus kvie-
 čiams už \$25 pasveikinti
 chorą arba jo atskirus narius.
 Šiuo reikalu kreipkitės į Daną
 Apanavičienę tel. (216) 531-
 6995.

Rita Kliorienė

"LIETUVIŲ BALSŲ" KONKURSAS

Skiriamos dvi premijos:

I-oji – 5,000.00 dol.

Mecenatas – viena lietuvių organizacija

II-oji – 3,000.00 dol.

Mecenatas – dr. Jonas Adomavičius

Tema kūrėjams: Bet kurio literatūrinio žanro kūrinys apie Lietuvos partizanų
 kovas už Tėvynę ir tremtinių kančias skaudžiausiu mūsų tautos
 istorijos metu.

Laikas: Paskutinė kūrinio išsiuntimo data –
 1999 m. birželio 15 dienos data oro paštu.

Kūrinys siųsti:

"LIETUVIŲ BALSAS"
KONKURSAS

2624 West 71 st Street
 Chicago, IL 60629-2004
 USA

Kvietimas... Konkurse kviečiame dalyvauti lietuvių rašytojus, gyvenančius
 ne tik JAV ir Lietuvoje, bet ir bet kuriame kitame krašte.

Teksto paruošimas: Konkursui siunčiamas kūrinys turi būti parašytas mašinėle
 arba kompiuteriu ir pasirašytas slapyvardžiu. Tas pats
 slapyvardis turi būti užrašytas ant atskiros užlipinto voko,
 kuriame turi būti įdėta kūrėjo vardas ir pavardė, adresas,
 telefono numeris ir, jei turima, fakso numeris. Tik laimėjusio
 rašytojo vokas bus atidarytas. Nepremijuoti kūriniai gražinami
 tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija: Danutė Bindokienė, Stasė Perersonienė, Vytautas Volertas,
 Valentinas Sventickas, Dr. Vilius Užtupas. Sprendžiama pa-
 prasta balsų dauguma. Kūriniai turi būti dar nespausdinti.

Premijuotus kūrinius "Lietuvių balsas" pasilieka sau teisę išleisti knygos forma.

Premijų įteikimas: Lietuvių literatūros šventėje Čikagoje.

LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ
LYGOS 30-METIS

Respublikonų partijos kandidatas į Illinois valstijos guber-
 natorius George H. Ryan pasveikino Lietuvių Respublikonų
 lygą jos 30-mečio proga. Nuotraukoje (iš kairės): lygos pre-
 zidentas Anatolijus Milūnas, Vytautas Jasinevičius, G. Ryan
 ir Pranas Jurkus.

Mielai pusseserei

A.† A.

IRENAI BUKAVECKAITEI-
JURKŠTIENEI-KURAUSKIENEI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą velionės
 dukrai LAURAI, seseriai ALDONAI MACKE-
 VIČIENEI, broliui TADUI BUKAVECKUI ir
 kitiems artimiesiems.

Liuda ir Vincas Apaniai
 Dr. Elena ir Viktoras Čeičiai
 Marija ir Vytautas Neverauskai

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- SPALIO 3 d., šeštadienį, 6:30 v.v. – solisto Vytauto Juozapaičio koncertas Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia LR Garbės konsulas.
- SPALIO 8-11 d. d. – JAV LB Tarybos sesija.
- SPALIO 10 d. – Baltijiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.
- SPALIO 17 d. – Lietuvos partizanų ansamblio "Girios aidai" koncertas Dievo Motinos parapijos salėje.
- SPALIO 24 d. 6:30 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 7 d. – "Lietuvių dienos". Rengia LB Cleveland, OH apylinkė. Hamilton "Aukuras" Dievo Motinos parapijos salėje parodys V. Alanto 3 veiksmų komediją "Šiapus už dangos".
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens šventė.
- LAPKRIČIO 15 d., sekmadienį, 4 v.p.p. Dievo Motinos parapijos kavinėje – Vacio Kavaliūno novelių

SKAITYKIME IR PLATINKIME "DIRVĄ"

Kviečiame į VINCO GELGOTOS VYRŲ KIRPYKLĄ

Apkirpimo kaina – \$5.00.
Įvairūs stiliai – pagal pageidavimą.
Dirbame: pirm. - penkt. nuo 7:30
iki 5:30 val., šešt. - nuo 7:30 iki 5:00 val.
687 E. 185th St. Tel. (216) 481-5981.

knygos "Šauksmas" pristatymas. Rengia "Korp! Giedra".

• LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.

• LAPKRIČIO 28 d., 7 v.v. – JAV LB Kultūros premijų šventė. Rengėjai – JAV LB Klyvlendo apylinkė.

• GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

BALFAS VĖL KVIEČIA Į TALKĄ

Vasarai baigiantis, telkiamės naujiems darbams. Spalis nuo seno vadinamas Balfos mėnesiu. Tada kartą metuose Balfas kreipiasi į visuomenę, skelbdamas savo metinį aukų rinkimo vajų.

Tik kartą per metus kreipiamės į visuomenę, nors tyliai dirbame savo darbą visą laiką. Pastoviai priimame aukojamus drabužius, avalynę, patalynę, žaislus ir visa tai, ką, mūsų manymu, verta siųsti į Lietuvą. Gautus daiktus rūšiuojame, valome, pakuojuame ir siunčiame ten, kur jų laukia ir vertina. Nuo metų pradžios supakavome 146 dėžes, kurios svėrė 4307 svarus. Už jų persiuntimą sumokėjome 2311 dolerių.

Bedirbdami supratome asmenišką ryšio su žmonėmis svarbą. Susirašinėdami su žmonėmis, kuriems skiriame siuntiniai, sužinome, kam juos siųsti ir kam jų nereikia. Gauname štai tokius laiškus.

Iš Butrimonių rašo: "Jūsų siuntiniai – didelė parama vaikučiams ir tėveliams. Be-

veik visų vaikų tėvai – bedarbiai, dauguma šeimų – daugiavaikės. Taigi Jūsų siuntiniais rūbai jiems labai reikalingi. Labai prašau visų tėvelių ir vaikų vardu nenutraukti tokios rūšies siuntų."

Daugirdiška rašo: "Esame labai patenkinti, kad mums kažkas rūpinasi. Viską, ką gavome – rūbus, avalynę – padalinome mūsų mokyklos nariams, sunkiai gyvenantiems. Tos šeimos džiaugiasi bet kokia parama, nes daugelis kaimo žmonių dabar sunkiai verčiasi".

Laiškas iš Žebertonų mokyklos: "Mums tokia pagalba – labai reikalinga. Stebėjau žmones, kaip jie rinkosi įvairius drabužius ir avalynę ir labai gražiai dalinosi tarp savęs. Pasiėmė viską, kas tik buvo siuntiniuose..."

Galėtume cituoti tokių ir panašių pasisakymų galybę: "vaikai labai skurdžiai gyvena ir jūsų pagalba – labai reikalinga", "nežinome, kaip Jums dėkoti", "tikimės gauti labdaros, nors ir negražu pra-

šyti", "kiekvienas atsiųstas daiktas ar drabužis mums yra reikalingas", "širdingai visos moterys dėkoja", "mums reikšminga bet kokia parama", "mes nieko neišmetame", "mums tai didelė parama ir neabejotina nauda", "būtume labai laimingi, jei ir kitais mokslo metais gautume bent siuntinėlių" ir t. t.

Žinoma, mes girdime iš tų, kurie visko turi pakankamai, kad Lietuvoje vartotų drabužių – labai daug ir galima juos pigiai nusipirkti. Bet taip pat žinome, kad yra žmonių, kuriems ir tas "pigiai" yra neprieinamas, kurie mūsų siuntus vertina ir jų laukia. Ir kol jie prašo to, ko mes gaučiai turime, tol stengsimės jiems ir toliau padėti.

Mūsų sandėlys vėl pilnas. Vilniaus krašto mokyklos, Tremtinių grįžimo fondas, "Gausių šeimų bendrija" siuntų tebelaukia. Tetrūksta tik trupučio pastangų ir talpos.

Bolfo Klyvlendo apylinkės valdyba

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

JUOKO STRĖLĖS

K. Balauginas

Profesijų panašumas

Smilga dirbo padavėju restorane, kuriame mėgo lankyti gydytojas. Jis dažnai atsisėdavo prie stalo, kurį Smilga aptarnaudavo. Po kurio laiko jie tapo pažįstami. Padavėjas gydytoją laikė ne tik savo klientu, bet ir bičiuliu.

Tačiau kartą jis darbe pasijuto blogai ir atsidūrė ligoninėje. Sanitarai jį paguldė ant operacinio stalo. Netrukus Smilga išvydo pro šali žingsniuojantį savo pažįstamą gydytoją ir kreipėsi į jį:

– Daktare, prašau man padėti!

– Aš jums ką nors atsiųsiu, – šaltai tarė gydytojas. – Tai ne mano stalas!

Žemaičio norai

Platelių ežere žvejojo žemaitis. Netikėtai tarp pagautų žuvyčių jis pamatė auksinę. Toji prakalbo žmogaus balsu:

– Paleisk mane. Patenkinsiu tris tavo prašymus!

Ilgai prašė. Pagaliau žemaičiui jos pagailo. Atgavusi laisvę, ši klausia:

– O ko norėtum, kad padaryčiau?

– Ogi, kad iki Plungės ateitų kiniečių armija!

– Koks antras tavo prašymas? – klausia žuvytė.

– Kad iki Plungės ateitų kiniečių armija!

– Juk to jau prašei! Bet tegu būna, kaip nori, – sako auksažvynė. – O koks trečias prašymas?

– Kad iki Plungės ateitų kiniečių armija su visom armotom!

– Kodėl net tris kartus norėjai to paties?

– Ogi tada kiniečiai per Rusiją pereis šešis kartus! – atkirto žemaitis.

**NAMAI – PRAGARAI,
BE NAMŲ – NEGERAI!**

Pirmasis barnis

Jauną porą, apsistojusią pirmajai nakčiai viešbutyje, staiga iš ryto prikėlė beldimas į duris. Tiesa, tai nebuvo visai netikėta, nes iš vakaro jie buvo užsisakę pusryčius į lovą. Bet dabar abu pradėjo karštai ginčytis, kuris turi atidaryti duris ir pasiimti "picą".

Visi pravers

Vieną neturtingą mergaitę išsižiūrėjo trys vaikinai. Jie

visi ir sustojo prie grotelių tuoktis. Kunigas nustebe klausia merginos:

– Tai katrą aš dabar su tavimi surišiu?

Ši jam atsako:

– Kad aš tokia neturtinga – man jie visi pravers!

Kur laimė?

Žmona skundžiasi vyrui:

– Visą savo gyvenimą aš tik verdu ir verdu. Ir ką iš to turiu? Nieko.

– Tu turi laimę, brangioji, – pastebi vyras, – o aš – skrandžio žaizdą!

Paslaugus vyras

Skambutis prie durų. Vyras jas atidaro ir pamato kaimynę.

– Gaila, bet žmonos nėra namie. Tačiau jeigu atnešėte kokį naują gandą, ramiai galite sakyti man, o aš perduosiu žmonelei.

GIRDĖTA MOKYKLOJE

Šiuolaikinis jaunimas

Fizikos mokytoja aiškina, kaip susidaro debesys ir kaip iš debesų lyja lietus.

– Panele mokytoja, – klausia Petriukas, – o kaip ten, debesyse, atsiranda vandens?

PIRMASIS RUDENS KONCERTAS

Pianistė Nijolė Ralytė spalio 3 d. akomponuos solistui Vytautui Juozapaičiui Klyvlende.

– Debesys – tai drėgmės kamuoliai, kurie patekę į skirtingą temperatūrą išlieja jose susidariusius vandens lašus, kuriuos mes tai vadiname lietumi.

Po keletos dienų mokytoja išsikviečia Petriuką:

– Na, papasakok, ką žinai apie debesis. Kaip atsiranda lietus?

– Debesys yra skystis. Jie po dangų plaukioja, o lietaus vanduo yra saugomas debesų bankuose.

Aiškus atsakymas

Pamokoje mokytojas prašo paaiškinti, kas yra tuštuma.

Mokinys:

– Tuštuma yra niekas. Mes tikrai apie ją nieko nežinome, o tik minime ją, kad ji žinotų, kad apie ją žinome!

* * *

Mokytojas aiškina apie klimato juostas:

– Pereitą pamoką kalbėjome apie atogrąžų sritis. Vytėni, pasakyk, kas tai yra atogrąžos?

– Kai kuriose vietose yra taip karšta, kad žmonės turi gyventi kitose vietovėse, – išpyškina mokinukas.

* * *

– Kas yra grybai? – klausia gamtos mokytoja.

– Grybai yra tokie augalai, kurie auga drėgnose vietose ir dėl to jie atrodo kaip lietsargiai...

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

Skambinkite *Telegroup* atstovui **ATLANTIC EXPRESS CORP.** dėl platesnės informacijos ir telefono pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**

SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr. ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus. Užsisakykite amerikietiško maisto komplektus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 St., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

LIDIJA BALČIŪNAITĖ, O.D.

**AKIŲ
DAKTARĖ**
2804 SOM
Center Road
Willoughby Hills,
Ohio 44094
Kreiptis tel.
(440) 944-7277

LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI
PAS SAVUS !

KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPĄ !**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000